

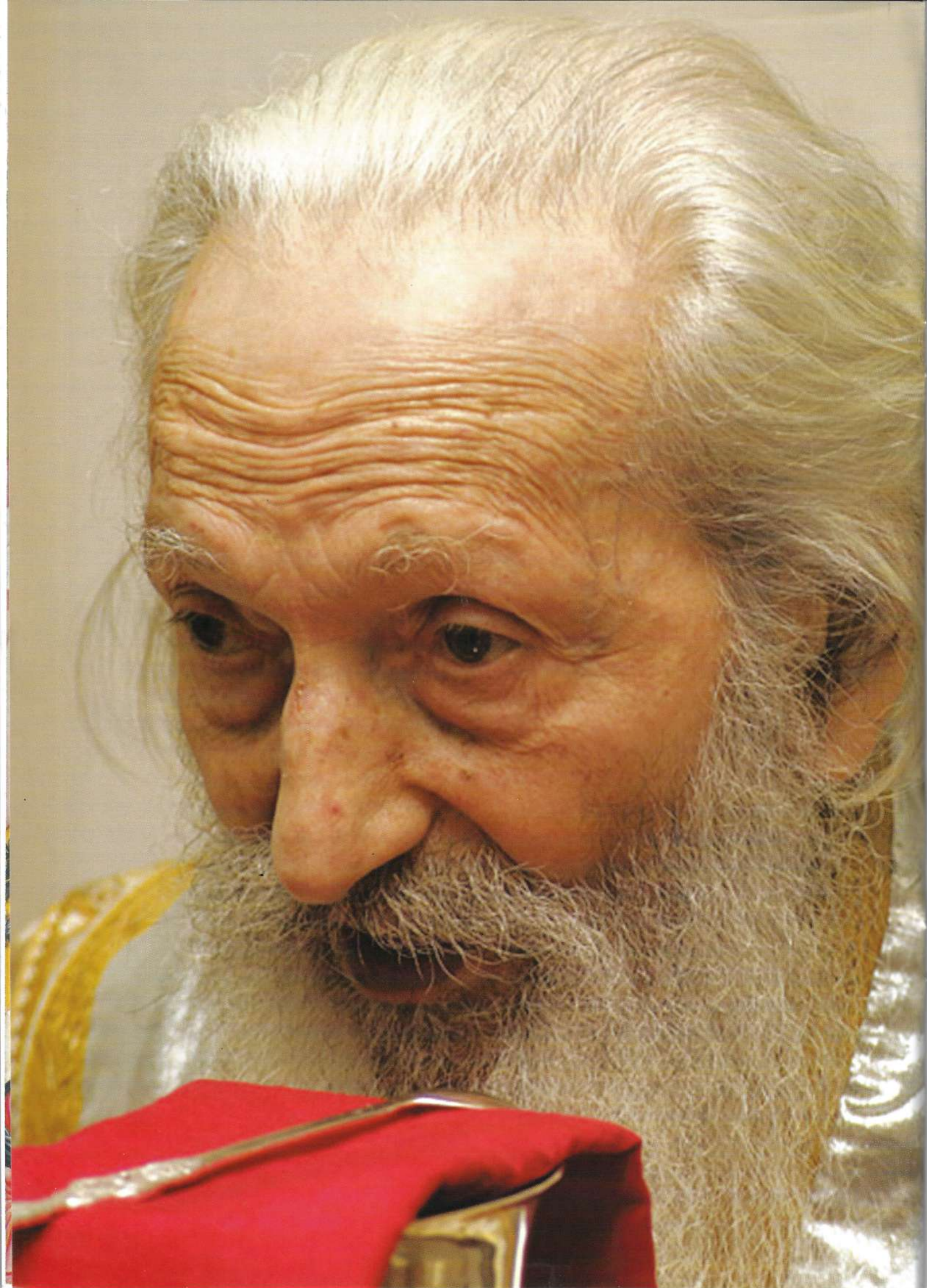
ГРЕТН ГАВА ГОРЊОКРАЈОВЈАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА VIII • БРОЈ 22 • ДЕЦЕМБАР 2009 •

...будимо људи...

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом:
Његовог Преосвештенства
Епископа горњокарловачког
г.г. Герасима

Издавач:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартириа“

Председник
уређивачког одбора:
Епископ горњокарловачки
г.г. Герасим

Главни и одговорни
уредник:
Презвитер Славиша Симаковић

Графичка припрема:
Презвитер Славиша Симаковић

Чланови редакције:
Протопрезв.-ставрофор Мићо Костић
Презвитер Марко Ђурић
Презвитер Горан Петковић
Презвитер Горан Славнић
Јеромонах Наум (Милковић)
Ипођакон Зоран Живковић

Адреса уредништва:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартириа“
Карловац; Славе Рашкај бр. 14

Контакт:
телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: simakovic@gmail.com

Производња:
Identity - дизајн-припрема-маркетинг
Карловац; Смичикласова бр. 5/ц

телефон: 00385 (0)47 631 841
факс: 00385 (0)47 631 842

Тираж:
1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

2484008-1500147900 (кунски)
HR95 24840082 10009791 5 (девизни)
SWIFT RZBNHR2X
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не враћају.
Текстови и прилози објављени у
часопису представљају ставове
аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА VIII • БРОЈ 22 • ДЕЦЕМБАР 2009 •

Поводом упокојења Патријарха Павла
ЖИВОТ И ДЕЛО ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ПАВЛА

*И када с ким разговара, када нешто ради рукама
или путује, он је молитвено расположен. Молитва
је очигледно његово главно занимање.*

Стр. 4-6

Патријарх српски г. Павле
ДЕЛОВИ БЕСЕДА БЛАЖЕНОПОЧИВШЕГ ПАТРИЈАРХА ПАВЛА

*Смиреност је дакле, браћо и сестре, мајка
свију еванђелских врлина, јер се Бог гордима
противи, а смиреним даје благодат.*

Стр. 7-9

Епископ горњокарловачки г. Герасим
СЛОВО О БЛАЖЕНОПОЧИВШЕМ ПАТРИЈАРХУ ПАВЛУ

*Он је човек чија је велика и дубока духовност
пленила и остављала људе без речи*

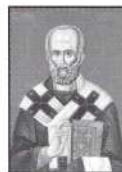
Стр. 9

Превео: Епископ бачки Иринеј
БЕСЕДА ПАТРИЈАРХА ВАСЕЉЕНСКОГ ВАРТОЛОМЕЈА
НА ОПЕЛУ НОВОПРЕСТАВЉЕНОМ ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ ПАВЛУ

*Био је украс часног сабрања Предстојатеља
Најсветијих Православних Цркава*

Стр. 10-11

Архимандрит Јустин Поповић - Житија Светих
СВЕТИ ОТАЦ НИКОЛАЈ АРХИЕПИСКОП МИЛИКИЈСКИ ЧУДОТВОРАЦ

*Бејаше он као плодносна њива, која прима
у себе и узраста добро семе поуке и доноси
сваки дан нове плодове добродушности.*

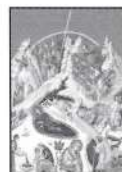
Стр. 12-17

Чедомир Вишњић
ЖИВОТ И ОБИЧАЈИ НИКОЛЕ БЕГОВИЋА

*Предговор за књигу:
Живот Срба граничара
Проте Николе Беговића*

Стр. 18-23

Из живота цркве
БОЖИЋНИ ПОСТ

*Стварни пост приводи човека смирењу.
А у смирењу човек стиче сазнање, да за човека
спасење лежи једино у Богу, у његовој милости.*

Стр. 24-25

Монах Спиридон
ПРАВОСЛАВНИ НИСУ ДРУГЕ ВЕРЕ

*Коментар на чланак објављен у
Јутарњем листу 30.11.2009 год.*

Стр. 25

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

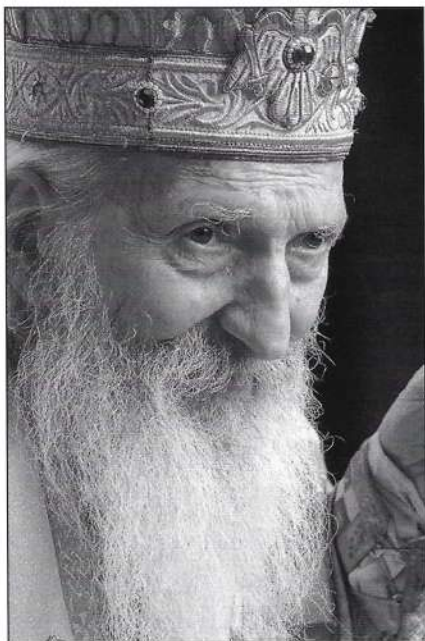
АКТУЕЛНОСТИ

*Преузето са интернет презентације
Епархије горњокарловачке*

Стр. 26-29

ЖИВОТ И ДЕЛО ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ПАВЛА

И када с ким разговара, када нешто ради рукама или путује, он је молитвено расположен. Молитва је очигледно његово главно занимање.

Биографија

Патријарх Павле (у свету Гојко Стојчевић) рођен је 11. септембра 1914. године у славонском селу Кућанци код Доњег Михољца. Рано је остао без родитеља. Отац му је у Америци добио туберкулозу и вратио се кући да умре, а мајка му се годину дана касније преудала. Али, и она је брзо умрла. С три године о малом Гојку и његовом брату бринула се тетка. Патријарх Павле је сам говорио да је као мали био „врло слабак“, па су му једном чак и свећу запалили, мислећи да је умро.

Нижу гимназију завршио је у Тузли, а вишу у Београду. После тога уследило је школовање на богословији у Сарајеву, а потом на Богословском факултету у Београду. За време Другог светског рата радио је једно време као вероучитељ у Бањи Ковиљачи, у дому за децу избеглу из Босне. Спасевајући једно дете да се не удави у Дрини, у августу 1944. године, Гојко се разболео и добио туберкулозу. Лекари су му рекли да му је остало три месеца живота. Прихватили су га монаси у

манастиру Вујан. Борећи се молитвом против опаке болести, ипак се излечио. У знак захвалности Богу што му је подарио здравље Гојко је изрезбарио један крст који се и данас чува у овом манастиру. После периода искушеништва замонашен је у манастиру Благовештење 1948. године и добио име Павле. Време жестоке борбе комуниста против цркве, све до 1955. године, монах Павле је провео у манастиру Рача. Од 1949. до 1955. био је сабрат манастира Раче. Школску годину 1950/51. провео је као учитељ заменик у призренској Богословији св. Кирила и Методија. У чин јеромонаха унапређен је 1954, протосинђел је постао 1954, а архимандрит 1957. Од 1955. до 1957. године био је на постдипломским студијама на Богословском факултету у Атини. Изабран је за Епископа рашко-призренског 29. маја 1957. године, а посвећен је 21. септембра 1957. године, у београдској Саборној цркви. Чин посвећења обавио је Патријарх српски Викентије. За Епископа рашко-призренског устоличен је 13. октобра 1957. године, у призренској Саборној цркви.

Постдипломске студије на Богословском факултету у Атини похађао је од 1955. до 1957. године када је изабран за Епископа рашко-призренског. Као архијереј на Косову и Метохији провео је скоро 34 године. Било је то веома тешко време за Србе и Српску Цркву. Обавештавао је не само црквене органе већ и државну власт о нападима Албанаца на имовину Цркве, монахе па и сам српски народ који се исељавао. И сам са хришћанском смирености и трпељивошћу подносио је вређања, па и физичке нападе. О том времену сам патријарх Павле је записао: „Добијао сам упозорења да пазим на своје редовне

извештаје Светом синоду јер они долазе и до руку световне власти, али је било све јасније да је Косову и Метохији негде, на неком месту, пресуђено да више не буду српски”.

У Епархији рашко-призренској градио је нове цркве, обнављао старе и порушене, посвећивао и монашио нове свештенике и монахе. Старао се о Призренској богословији, где је повремено држао и предавања из црквеног певања и црквенословенског језика. Често је путовао, обилазио и служио у свим местима своје Епархије. Са косовским егзодусом, призренска Богословија Светог Кирила и Методија је привремено премештена у Ниш, а седиште Рашко-призренске епархије из Пећи у манастир Грачаницу.

Као епископ рашко-призренски сведочио је у Уједињеним нацијама пред многобројним државницима, о страдању српског народа на Косову и Метохији.

Имајући у виду заслуге патријарха српског Павла на научном богословском пољу, Богословски факултет Српске православне цркве у Београду, доделио му је 1988. године звање почасног доктора богословља.

Објавио је монографију о манастиру Девичу, Девич, манастир Светог Јоаникија Девичког (1989, друго издање 1997.). У Гласнику Српске православне цркве, од 1972. године објављује студије из Литургике у облику питања и одговора, од којих је настало тротомно дело Да нам буду јаснија нека питања наше вере, I, II, III (1998). Приређује допуњено издање Србљака, које је Синод Српске православне цркве издао 1986. године. Такође, приређује Христијанскије празници од М. Скабалановича. Аутор је и издања Требника, Молитвеника, Допунитељног тре-

бника, Великог типика и других богослужбених књига у издању Синода. Питања и одговори чтецу пред преизводством објављује 1988. године, а Молитве и молбе 1990. Заслугом патријарха Павла умножен је у 300 примерака Октоих из штампарије Ђурђа Црнојевића.

Патријарх Павле је дуго година је био председник комисије Светог архијерејског синода за превод Светог писма Новог завета, чији је први превод, који је званично одобрен од Цркве, објављен 1984, а исправљено издање овог превода 1990. године. Исто тако, био је председник Литургичке комисије при Светом архијерејском синоду, која је припремила и штампала Службеник на српском језику.

За време од када је српски патријарх обновљено је и основано више епархија. Обновљена је Богословија на Цетињу 1992. године. Отворена је 1994. године Духовна академија Светог Василија Острошког у Србињу (Фоча) и Богословија у Крагујевцу 1997. године, као одсек Богословије Светог Саве у Београду. Основана је и информативна служба Српске православне цркве. Покренуо је 1993. године у Београду Академију за уметности и конзервацију, са неколико одсека (иконопис, фрескопис, конзервација), следећих година настава веронауке је враћена у школе (2002), као и Богословски факултет у оквиру Београдског универзитета из кога су га комунистичке власти избациле 1952. године.

Примљен је на лечење на Војномедицинску академију у Београду 13. новембра 2007. године.

Патријарх Павле је добио бројна одликовања. У јануару 2002, током посете Русији, уручене су му награде Међународног фонда за унапређење јединства православног народа и Фонда светог апостола Адријана првозваног. У септембру 2004, на деведесети рођендан патријарха Павла, председник Србије и Црне Горе Светозар Марковић одликовао га је Орденом Немање првог степена. Поводом дана државности Србије, 15.

фебруара 2007, Александар II Карађорђевић му је доделио Орден Карађорђеове звезде првог степена. Године 2009. је примио руски орден Достојанство због „значаја који је имао у данима искушења кроз које су српски народ и Црква прошли”.

Духовни дародавац призренске Богословије

Највише је себе и својих духовних дарова уложио у призренску Богословију Епископ рашко-призренски Господин Павле. Деловао је на три начина: молитвом, поучавањем и давањем личног примера у свакој врлини.

Међу ђацима Богословије влада мишљење да се нико у Српској Цркви не моли Богу колико се он моли. Причало се у Призрену како је сваког јутра устајао у четири сата или још раније, обављао своје дуго молитвено правило, поспремао шта треба по двору и мео око њега, па онда одлазио у цркву на јутрење. Али његова се молитва тиме не завршава. Она је стална. И када с ким разговара, када нешто ради рукама или путује, он је молитвено расположен. Молитва је очигледно његово главно занимање. Зато није ни мало чудно што неки ђаци који у Призрену заврше Богословију, кажу: Владика Павле нас је научио да се молимо Богу. Нема сумње да је то била једна од основних његових намера.

Владика Павле нам остаје у сећању највише по својим поукама. Поучавао је сваком приликом, нарочито ђаке. Постоје три места где су поуке биле редовне. То су: ђачка трпезарија, школске учионице и црквена певница.

Владика је врло често долазио у ђачку трпезарију за време вечере, али запазио сам да његови доласци нису били случајни, него су се одвијали по утврђеном правилу. Ево поуке одржане 8. септембра 1985. године, поводом почетка школске године.

Најважније је за хришћанина, посебно за свештеника, да се

научи молитви. Молитва има суштинску важност у људском животу. Њено деловање није механичко него је у сарадњи са слободном вољом човеком. Не сме се предавати свету у којем живите! Човек треба да се преда молитви и да на тај начин остварује савршенство и достиже блаженство. Бог нас је створио по својој слици, али ми нисмо савршени као Он и не можемо рећи да нам молитва и Његова помоћ нису потребни. Бог ће нам помоћи и да се молимо. Онде где смо ми немоћни да нешто учинимо, помоћи ће нам Божја благодат, ако смо се ми заиста довољно трудили. Учинимо ми свој део посла, а оно што превазилази наше моћи препустићемо Богу!

Једна од најчешћих Владичиних тема јесте Свето Причешће. У Недељу Православља, 8. марта 1987. године, после причешћа ученика, Владика је дошао код њих на вечеру да би им одржао пригодну поуку. Најпре је честитао на причешћу и пожелео им да оно буде на вечно спасење. Реч о Светом Причешћу је била врло кратка. Тему је поделио на два дела. Говорио је најпре о Христовом, па онда о нашем односу према тој Светој Тајни. Христос је обећао да ће оживети сваког, ко се причешћује Његовим Телом и Крвљу. Али сама божанска страна није довољна. Бог не делује присилно, него треба да га прихватамо добровољно и да се за то достојно припремимо. А само ако се причешћујемо на доличан начин, Свето Причешће ће да нас води у живот, док недостојним приступањем овој Светој Тајни узимамо у се огањ, који нас усмрћује. Наравно да никада нећемо бити довољно достојни да примимо Тело и Крв Христову, па макар ми били светитељи, али од нас се тражи да уз помоћ Божју учинимо све што је у нашој моћи да бисмо били достојни.

Владика је више пута говорио да не смемо мислити само о себи, него и о људима и да тако ускладимо свој живот са њима. Једне

вечери је рекао: У нас сви гледају. Све очи упрте су у Цркву, а Црква је снага Сина Божјега. Ми немамо права да је унижавамо својим самовољним поступцима.

Било шта да радите, знајте да вас гледају очи мученика. Нека и они нама буду пред очима да не бисмо срамотили име хришћанско, њих и целу Цркву. Кад год хоћете да идете у кафану, сетите се да вас мученици гледају. Сетите се нарочито српских мученика!

Желим да својим трудом будете удостојени, да носите име ученика ове школе (Света браћа Кирило и Методије, учитељи и просветитељи) и да испуните очекивања њених ктитора.

Владика Павле је и од црквене певнице направио малу духовну школу. Он стоји за певницом на свакој јутарњој и вечерњој служби, тихо прати певање ђака и, када они погреше, исправља грешку. За певницом влада ред, ђаци унапред увежбавају песме и на служби нема много грешења. А после службе почиње права духовна настава. Сви се појци састану за десном певницом и ту им Владика објашњава типик за наредну службу. Најпре, каже неком ђаку да сам покуша да исприча поредак службе, а кад овај погреша, онда пита остале. Али Владика није тражио само да се зна редослед певања и читања, него је требало да се објасни и

зашто се узимају или изостављају одређене песме, шта значе поједине речи текста, а понекад би захтевао да се преведе и цела стихира. На тај начин Владика је проширио тему, излазио из оквира појања и типика и залазио у догматику и етику. Учио је ђаке богословљу на богослужбеном тексту, говорећи им о свему, а највише о обожењу и светости као крајњем циљу људског живота. Поучавања за певницом била су најдужа недељом и другим празничним данима, а одржавала су се после вечерње службе.

Владика Павле је својим матурантима говорио: Ваша је дужност да проповедате Јеванђеље. Свештеник проповеда и речју и личним примером. Нарочито примером. Ако ви у своме животу будете испуњавали јеванђељску науку, па макар ни једне речи не казали, ваша ће проповед бити успешнија него ли онда, ако будете красноречиво говорили, а не будете јеванђељски живели.

Призренски богослови нису само слушали поуке Владике Павла, него су и живели са њим, гледали његов живот, упознали га и доживели као личност. Он је за њих био живи учитељ, јер је лично остварио оно што је у беседи препоручио матурантима, проповедао је мудрим речима, али и понашањем, живећи Јеванђеље.

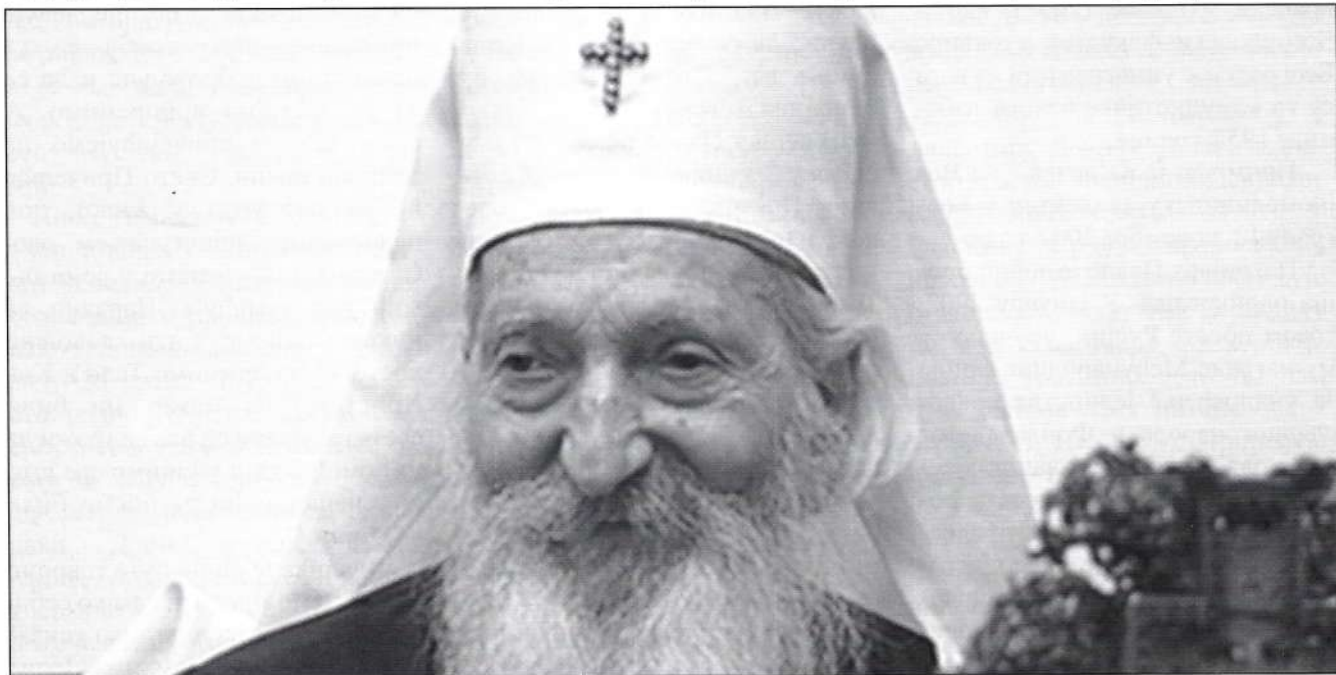
Владика Павле је оставио тра-

га и у личном животу свакога од нас. О томе би сви професори имали шта да кажу, а мени је дозволио да се исповедам код њега, често сам имао прилике да са њим разговарам и више пута смо обилазили косовске манастире.

Владика је стално мислио о Спасењу. Имао је циљ, како у Богословији тако и у манастирима, и на сваком другом месту, да на друге пренесе Јеванђеље, да их научи јеванђељском животу, показујући им увек и лични пример у томе. Тај његов труд најочигледније се показао једанпут у манастиру Девичу када је, посматрајући пожртвовани рад монахиња, обновљену цркву и конаке, похвалио њихов труд, а онда рекао: Ако бисмо сада могли да запитамо Светог Јоаникија шта би он од нас највише волео да чинимо он би одобрио наш труд, али верујем да би још рекао да је важније спасење једне душе, него све ове зграде у манастиру, па и сами храм који стоји на његовом гробу.

После избора за Патријарха Владика Павле је до сада још шест пута посећивао Богословију и опет је држао поуке у ђачкој трпезарији, опет је певао за певницом и објашњавао ђацима типик.

*Јеромонах Атанасије
(Ракита) Призрен 1991. г.*

ДЕЛОВИ БЕСЕДА БЛАЖЕНОПОЧИВШЕГ ПАТРИЈРХА ПАВЛА

Смиреност је дакле, браћо и сестре, мајка свију еванђелских врлина, јер се Бог гордима противи, а смиреним даје благодат.

Верујући у Господа

остварујемо смисао живота

Господ је, браћо и сестре, за нас верујуће све. Он је хлеб живота, Он је вода жива, Он је светлост, Он је пастир добри. Дакле, све за живот наш. Верујући у Њега ми живимо Њиме, остварујемо смисао и циљ свога живота и оспособљавамо се да уђемо у непролазно блаженство Царства Небеског. Имати дакле, увек у виду то да живимо Христом. Каже Свети Апостол Павле: „Не живим више ја, него живи Христос у мени” (Гал. 2, 20). Тим животом, вечним, живећи у Христу и са Христом, ми ћемо, кажем и понављам, остварити смисао и циљ свога живота, а то је, по светим речима Јеванђеља, блаженство непролазног Царства Божијег. У то блаженство Царства Небеског да уђемо већ у овој свету желим и вама и себи.

Смиреност – мајка врлина

Смиреност је дакле, браћо и сестре, мајка свију еванђелских врлина, јер се Бог гордима противи, а смиреним даје благодат. Онај коме се Бог противи, јер се уствари тај грешник противи Богу, тај не може имати никакву благодат, никакав напредак ни у чему. Он ће задобити вечну пропаст, ако се не покаје. Смиреност је дакле темељ и основа свију еванђелских врлина. То не значи бити пасиван, није то мртвило духовно. Напротив, смиреност захтева једну огромну снагу да у себи савладамо гордост, онај грех који је анђела претворио у ђавола. И ту смиреност имала је Света Богородица, и оне одлике које су Њу удостојиле да буде мајка Сина Божијег то су ево, те духовне одлике, духовне вредности које је Она, уз помоћ благодати Божије, али лично остварила.

Зато Свети Јован Златоусти опомиње родитеље хришћане на ту важност, да се труде да у

својим кћерима и синовима те вредности развију. „Ти се”, вели, „трудиш да својој кћери спремиш богате дарове, да је оденеш у свилу и кадифу, да је украсиш златним украсима, а погледај Ону која је изабрана да буде мајка Сина Божијег!” „Сва лепота кћери царева је унутра”, вели пророк Давид (Псл. 45, 13). У томе се треба трудити: да кћи и син ту лепоту унутрашњу задобију и да је одржавају. То да буде основна и главна дужност родитеља, мајки особито! Не значи, дабоме, да се родитељи не брину и за материјалне потребе своје деце, да им припреме могућност да могу самостално да живот почну и да га воде. Али изнад свега је: да се труде да својим животом и својом вером православном допринесу да та деца задобију ове врлине унутрашње, почевши са смиреношћу па редом до љубави која је свеза савршенства, најсавршенија од свих врлина.

О хришћанској ревности

Спаситељ је истерао трговце из храма, као што стоји и код Апостола Јована, из ревности јер после тога догађаја ученици се његови сетише да је (за њега) написано: „Ревност: за дом твој изједа ме”. Овде нам Господ показује пример ревности. Али ако хоћемо у свакој прилици да знамо каква треба да буде наша ревност, потребно је да се подсетимо речи Апостола Павла о оним припадницима јеврејског народа који нису прихватили Христа. За њих Апостол каже: „Сведочим да имају ревност за Бога, али не по разуму” (Рим. 10, 2).

Права ревност је она која је разумна, јеванђелска, као ова коју је показао Спаситељ. Такву ревност и ми треба да имамо, разумну ревност. Ако њу будемо имали, избећи ћемо сваки фанатизам и сва претеривања. Нека би нам Господ помогао да и ми има-

мо исту ону ревност у врлини и према сваком добром делу коју је Он имао према дому Оца свога!

Будимо мудри и безазлени

Међу вуковима опстати овци је тешко, али није немогуће, јер нам Господ каже на који начин ми можемо и међу вуковима опстати као овце Његове. А то је: да будемо мудри као змије и безазлени као голубови. Мудрост ће нас сачувати да не постанемо плен, да нас вуци не раскину, односно да нас непријатељи не онемогуће. А безазленост и доброта ће нас сачувати да ми не постанемо вуци. Треба имати, дакле, мудрост. Развијати мудрост Богом дану, све више и више, а паралелно са тим развијати и доброту. Јер, мудрост без доброте прелази у злоћу, а безазленост без мудрости прелази углупост. Ни једно ни друго више, него да будемо „мудри као змије, а безазлени као голубови”. „И мене су гонили, и вас ће гонити”, говори Господ. С тим морамо бити начисто и припремити се да и при том останемо онако како треба, какви су и преци наши били: људи Божији, народ Божији. И онда, кад дође крај живота нашега, ући ћемо у радост блаженства Царства Небеског. То и јесте смисао и циљ нашег живота. Бог вас благословио!

О бесконачној љубави Божијој

Драга браћо и сестре, имајмо пред очима духовним ту бесконачну љубав Божију, Сина Божијег, који је ради нас грешника сишао у овај свет, родио се као човек, претрпео сва гоњења, страдања и на послетку крст и смрт, ради нас и нашег спасења, из љубави према нама. Љубављу према Њему и одговоримо, иако нисмо богати цареви који су му донели злато, ливан и смиру, принесимо му чиста срца и чисте душе, да би кад изађемо пред Њега, Он нас при-

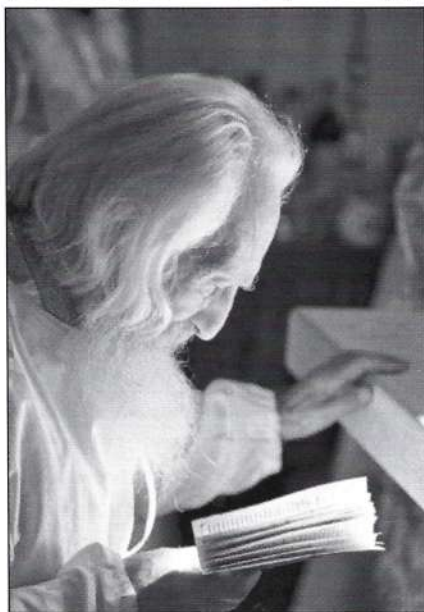
знао и познао као своје, и да би се, то увек понављао и себи и вама и свима који имају уши да чују, да би се преци наши узрадовали кад изађемо пред њих, познали нас и они као своје потомке и признали нас за своје најрођеније. Бог вас благословио!

***Живети по науци
Еванђелској свакога дана,
часа и минута***

Но шта ће чинити други то зависи од њих, то је у њиховим рукама, али шта ћемо чинити ми, у нашим је рукама. Бог очекује од нас, очекују и свети преци наши, да увек поступамо као народ Божији, као људи свесни, који знају шта раде јер има и оних који то не знају, по речи Господњој са крста за оне злочинце који су се под крстом ругали Њему, а Он се молио Оцу: „Оче опрости им, не знају шта раде”. Ми дакле, браћо и сестре, да увек будемо они који знају шта раде и да то што треба и радимо и чинимо и по еванђелској науци се владамо. Јер хришћанство јесте то: знање науке еванђелске, науке Господа Исуса Христа и живот по тој науци свакога дана, свакога часа и свакога минута.

Да не будемо робови греха!

Две су слободе, браћо и сестре, и два ропства. Једно је слобода ова светска, овога света, а друга је слобода греха. Једно је, дакле, ропство у овом свету од људи

злочинаца, и уопште од оних силника овога света, а друго је ропство од греха. Сигурно је да смо ми и тела, да смо и земаљски, и треба нам слобода у овоме свету. Колико је за наш народ и за друге правдољубиве и истинољубиве народе, потребна слобода! Али ми смо и душе и за нас је потребна слобода од греха.

Она прва слобода, као и живот, проћи ће и пролази. Али слобода греха, слобода праведника никада, и она нас уједињује са свима светима у Царству Небеском. Водити рачуна дакле да не будемо робови греха. Ви знате и по себи и по другима какво је то ропство. Најмање, да тако кажемо, страсти које добијемо - колико је то ропство! Узмите само пушача, пијаницу, да не говоримо о другим гресима, блуду и злочинима. Колико је то и какво робље!

Љубав нас уједињује са Богом

Љубав је највећа врлина, али се до љубави која је највећа и која је „свега савршенства” не може доћи наједанпут, док се прво не стекну и остале врлине, почевши од смирености, од смирења. Апостол Павле нас опомиње на то да „сад остаје вера, нада, љубав, али је љубав највећа” (1 Кор. 13, 13).

Наиме, кад будемо своје срце очистили, онда ћемо моћи да видимо Бога и овде у овом свету, а видећемо Га и у ономе, ако се удостојимо да гледамо Његово лице, ако не будемо послани због својих греха у таму вечну. Тада ће вера наша прећи у знање, у гледање. А нада, нада ће прећи у остварење. Наша је нада да ћемо ући у Царство Небеско, бити у броју свију оних светих и гледати лице Божије. Нада ће наша дакле, прећи у остварење. А љубав, она нема у шта више да пређе. Она ће бити и сада и тада веза наша с Богом, љубав која нас уједињује са Богом, уједињује све наше снаге и оне рационалне у нама, уједињује нас са свима људима добре воље и онда имамо мир. Зато је љубав највећа врлина.

Трудити се дакле, да идући Царству Божијем, испуњавајући заповести Божије спремамо се

редом свакога дана за достизање те највеће врлине, уласка у Царство Божије и љубави која ће нас ујединити са Богом и свима светима. Бог вас благословио!

***Царство Небеско је наша
права Отаџбина и Домовина***

Да се трудимо да веру своју извршујемо у светим и честитим делима, и да се тиме приближимо Богу и будемо достојни наших предака, који су то знали и то чинили и за овога света, и зато ушли у Царство Небеско које је права наша Отаџбина и Домовина. И да знамо шта је прави смисао нашег живота, да овде својом светом вером православном и животом по тој вери, заслужимо онај свет непролазни, блаженство у оном свету са блаженим небеским силама, и блаженим оцима и матерама нашим у близини Божијој, у заједници Цркве Божије, која је у слави. То говорим увек и себи и вама, браћо и сестре, јер нам ваља отићи са овога света, стати пред Судију праведнога.

Приговарају нам неверници да ми православни свештеници верне не само опомињемо, него да их плашимо, плашимо смрћу. То не стоји. Ми и себи, браћо и сестре, и свима онима који имају уши да чују износимо истину. Отићи ћемо са овога света. То знају и неверници, али они не знају и неће да знају да је душа бесмртна и да она одлази пред лице Божије да прими или блаженство вечно или муку вечну. А ми то треба да знамо, да будемо они који знају шта раде. То вам стављамо на душу и срце.

***А срце наше биће чисто,
ако се ми будемо трудили
да га очистимо од греха***

А срце наше биће чисто, ако се ми будемо трудили да га очистимо од греха. Ђаво убацује у ум наш и срце наше зле мисли, грешне мисли. Ако се ми будемо трудили свом силом и снагом да те мисли одгонимо од себе, онда ће срце наше бити чисто. Али, ако ђаво нађе у нама помоћнике своје и ми се будемо задржавали на тим грешним мислима, будемо их

гојили, подгревали и оне буду расле и израсле у грех, сами ћемо бити одговорни. Више пута и ми, а поготову људи овога света, неверници, кажу: „Покажите нам Бога па ћемо и ми веровати”. Не схватају, дакле, да је срце то огледало, то око којим се Бог може видети. А какво је наше и њихово срце, колико је помрачено гресима да се у њему не може огледати ни видети Бог Свесилни и Свечисти! То дакле, имати у виду.

О идењу за Христом

Одбијање хришћанина да носи крст јесте одрицање од Христа. Не може се бити Христов ученик без спремности на тешкоће. Битно је да ми не стварамо тешкоће другима, а да тешкоће које долазе од света који „у злу лежи” свесно прихватимо, као пут, као крст свој. „Хајде”, вели другом младићу „за мнош”. А он рече: Го-споде, допусти ми да прво одем да сахраним оца свога.

А Исус му рече: Остави нека мртви сахрањују своје мртве, а ти хајде за мнош те објављуј Царство Божије. Отац тога младића још је био жив, а Господ каже за њега да је „мртав”. За њега су мртви и они који су још живи у овом свету ако немају вере у Њега, и који живе по духу овога света, који у злу лежи и који ће проћи. Треба да имамо увек у виду то што су преци наши знали и веровали: да је боље бити мртав ради Христа и мртав у очима овога света, него бити мртав у очима Христовим. Ми треба да будемо тако одани Христу. То не значи да ми тражимо смрт. Правило хришћанског мучеништва јесте: не тражити мучеништво.

Ми не изазивамо мучеништво, али када дођемо пред питање - или одрицање од Христа или ће отићи глава, онда да изаберемо пут мајке Јевросиме, која каже своме сину: „Боље ти је изгубити главу него своју огрешити душу!” Када умре за Христа, мртав човек је жив пред Богом и жив у Богу, у Царству Божјем у Царству Неском.

Мртав је пред Њим само онај који је грешник, који се не каје, и који у Њега не верује.

Епископ горњокарловачки г. Герасим

СЛОВО О БЛАЖЕНОПОЧИВШЕМ ПАТРИЈАРХУ ПАВЛУ

*Он је човек чија је велика и дубока духовност
пленила и остављала људе без речи*

Упокојењем патријарха Павла Српска црква и српски народ су изгубили свога поглавара, архипастира, духовног оца и највећи духовни ослонац у овим тешким временима. Патријарх Павле је најсветлији пример међу нама како треба бити хришћанин, свештеник, а пре свега, како је често говорио, човек. Његова вера и његов живот су прожети јеванђељем Христовим, свака његова реч одавала је да више не живи он него Христос у њему. Он је човек чија је велика и дубока духовност пленила и остављала људе без речи, тако да према њему нико ко би га срео није остајао равнодушан.

Српска црква се удостојила да има таквог архипастира који је још за живота доживео признање које се обично добије тек после смрти, архипастира који је достигао у свом благочестивом животу меру раста висине Христове. Српски народ је добио његовим упокојењем молитвеника и заступника чијом молитвом ће и даље налазити милост у Господа.

Када је 1990.г. дошао на трон Светог Саве, српску цркву и народ чекала су многа искушења и страдања можда најтежа у његовој дугој историји. Држава је изашла из једног тоталитарног режима у коме је Црква проживела велике прогоне и страдања. На њеном телу су биле отворене ране раскола, прво оног македонског који још до наших дана није залечен и америчког који је управо залагањем и љубављу патријарховом превазиђен. Затим су уследили ратови, крвави усуд наших балканских простора, који су донели већ обездуховљеном народу у деценијама комунизма и физичко страдање. Срби из Хрватске су доживели прогон са својих вековних огњишта и егзодус невиђених размера. У Босни се водио крвави грађански рат који је однио хиљаде живота и донио голготу тамошњем народу и цркви. Косово и Метохија су вековима били живи подсетник Србима да не забораве ко су, шта су, и коме припадају, сведочећи да су Срби народ Христов. Сада су такође без Срба, са оскрнављеним и порушеним светињама. Кроз сву ову голготу кроз коју је прошао наш народ у протеклом бурном добу, блага реч патријарха Павла нас је тешила и блажила наше ране, његова мудрост и велико духовно искуство су нас водили и помагали нам да постанемо бољи и да нам сопствено страдање буде на корист духовну.

Патријарх Павле је именом и ликом симбол јединства Српске православне цркве у најтежим временима. Сада ми треба да следимо његов пример пажећи, управо по речима патријарха Павла да се наших дела не постиде наши преци.

Превео: Епископ бачки Иринеј

БЕСЕДА ПАТРИЈАРХА ВАСЕЉЕНСКОГ ВАРТОЛОМЕЈА НА ОПЕЛУ НОВОПРЕСТАВЉЕНОМ ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ ПАВЛУ

Био је украс часног сабрања Предстојатеља Најсветијих Православних Цркава

*Ваша Блаженства,
Преосвећена и
Богољубезњејша
света браћо,
Ваше Превасходство
господине Председнице
Републике Србије,
Ваше Превасходство
господине Председнице
Владе Србије,
остали високи представници
државних власти,
Ваша Височанства,
благословена чедо
Мајке Цркве,*

„Остари Јодај и, пун дана, умре” (II Дневн. 24, 15). Светејши Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, нама многољубљени и уважени брат и саслужитељ Павле, пун светих дана, испунио је општечовечански дуг, а испунио је и Цркву која тријумфује на небесима великом радошћу при пријему његове блажене и очишћене душе, док је Цркву која војује на земљи, лишену његовога слатког телесног присуства, погрузио у дубоку тугу.

„Зидови Сиона (сада мислимо на духовне бедеме богоспасаване земље Србије), проливајте пото-

ком сузе дан и ноћ!” (Плач Јеремијин 2, 18). Анђео Цркве у Београду, светилник многонапаћене земље српске, виноу се на небеса.

Браћо јерарси, благочестиво свештенство најсветије Српске Цркве, припадници монашког реда у њој, „на горама ударајте у плач и ридање, а на стазама у пустињи у нарицање” (Јерем. 9, 9)! Јер, ваш достојни духовни челик, неуморни заступник, вазда будни чувар свештених завештања Цркве ваше и рода вашег, добри пастир и предобри подражавалац Архипастира Христа, ваш велики духовни вођа већ је прибројан својим незаборавним претходницима, а најсветију Цркву вашу оставио је у удовству. Свеколики христоименити српски народ је осиротео изгубивши духовног оца препуног љубави, богомудрог учитеља, великог утешитеља и савременог Симона Киринејца који је носио крст читавог свог народа у изузетно тешким данима, у данима дословно трагичним по Србију. Стога, народе српски, започни тужбалицу, горко ридање и нарицање, и оплакуј га по заслуги његовој! (Премудрост Сирахова 38, 16-17).

Браћо, јавна је тајна Цркве широм васељене да некадашњи Епископ рашко-призренски, потоњи Патријарх српски, сада блаженопочивши Павле (Стојчевић) није био првојерарх обичне мере. Уосталом, његов лик и читава његова појава зрачили су светошћу и праведношћу. Његов етос је био чврст као дијамант. Добровољно је био пуки сиромах, подвижник који подсећа на древне пустињске Оце, испосник, човек непрекидне молитве, благ, мирољубив и смиран срцем, али и борац који не зна за узмицање, спреман на сваку жртву кад год је за то постојала потреба. Огњени литург пред свештеним жртвеником Божјим, духоносац, он је сабрао у себи, како је некада свети Григорије Ниски

рекао за Мелетија Антиохијскога, „Давидову кротост, Соломонову разборитост, Мојсијеву доброту, Самуилову правичност, Јосифову целомудреност, Данилову мудрост, Илијину ревност за веру и девственичку чистоту Јована Богослова”. Био је, уосталом, богослов широкога знања, пророчки надахнути проповедник Јеванђеља, братољубив, чедољубив, веома милостив и самилостив, испуњен сваким милосрђем, помирљив, миротворац, човек отворених хоризоната који је осећао непосредан додир са савременом стварношћу и био изузетно благо Цркве наших дана. Уствари, носио је на себи печат светости. Чак и они који ствари посматрају споља, на нецрквен начин, схватили су да имају посла са необичном личношћу, са човеком друге мере и другачијег квалитета, па су га стога поштовали и онда када се њихова гледишта нису подударала са његовим ставовима. Бог га је подарио Цркви у погодном тренутку, управо тада када су његов народ и његова отаџбина имали потребу за таквим поглаварем већма него икада пре. Он који је искуствено доживео божанске тајне, свети Првојерарх, дао је решење за болни раскол такозване Слободне Српске Православне Цркве вративши је у наручје пуно љубави, наручје Српске Патријаршије. Нажалост, није имао среће да доживи аналоган благополучан завршетак и другог раскола, раскола Цркве са седиштем у Скопљу, упркос његовим упорним настојањима да се и то збуди. И поред тога, сигурни смо да ће управо то бити први предмет његових богоугодних молитава пред Свевишњим, сада када се налази пред Њим, а да ће радост решења проблема раскола доживети његов наследник.

Он, ситан и слабашан телом, био је гигант по начину размишљања и по духу. Он, Патријарх

Павле, понео је бреме крста и страдања историјског и благословеног српског народа у искушењима последњих година. Он је био живи израз његовог јединства, оваплоћење Светога Предања и драгоценог наслеђа Светога Саве.

Браћо Срби, мирне душе можете да кажете за свог уснулог Патријарха: „Такав нам архијереј требаше - свет, незлобив, непорочан” (Јевр. 7, 26), достојан наследник Светога Саве српског, по свему достојан узвишеног и веома одговорног патријарашког достојанства, али и дорастао сложеним и болним околностима овога времена.

Лично, имали смо радост да га познајемо дуги низ година и да на најбратскији начин често са њим сарађујемо. Видели смо његову огромну бригу за свој народ, за своју отаџбину, али и за целокупну Цркву, као и за свечовчанске проблеме - за оспоравање вредност, морални пад, сиромаштво, неправду, безосећајност и равнодушност моћника према слабима, катастрофалну опасност по човекову животну средину...

Никада није било потребно да се он умори од говорења како би нас убедио у чистоту својих намера и осећања или пак у то да он у страху Божјем, са осећањем да се налази у присуству Божјем, решава сва питања, без изузетка, мала или велика.

Заиста је био украс часног са-

брања Предстојатеља Најсветијих Православних Цркава. Његов допринос успешном решавању великих црквених питања и свечовчанских проблема нашега времена био је више него запажен. Наше дружење са Његовим Блаженством, блаженопочившим Патријархом, било је извор велике радости, веселја, надахнућа и свагда дубоког узбуђења у нашој души. Утолико пре, таква осећања рађала је у нама заједничка молитва и заједничко служење свете Литургије. А за време саслуживања он није могао да прикрије узвишено духовно стање своје душе, своје духовно искуство.

Није то само лепа реч када кажемо да ће нам веома недостајати. Зато и тугујемо и жалостимо се због његовог одласка од нас иако знамо да за њега важи псалмских стих: „Часна је пред Господом смрт светих Његових” (Пс. 115, 6). Апсолутно смо уверени да његов одлазак јесте одлазак у живот, одлагање „кожних хаљина” које му више нису потребне, мирни улазак у обећано Царство, сверадосни сусрет са Пресветом Богородицом, са анђелима и са свима светима, примање неувенивог венца праведничке славе из руку Подвигоположника Бога, светозарно предстојање у вечној Литургији пред небеским жртвеником, заједно са Светим Савом и са свима који у архијерејском и свештеничком чину бо-

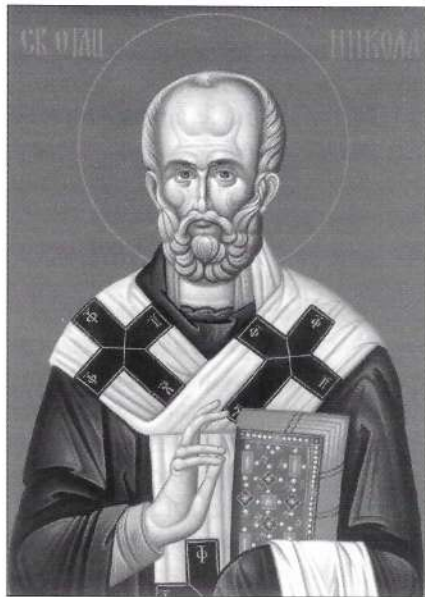
гољубиво и богоугодно послужили, као и непосредни, лични разговор са Богом, у којем се он већ сада моли за нас и за сав народ. То нас теши, то нас умирује, то у нама гуши тугу и сузбија жалост због тога што смо сада лишени његовог телесног присуства међу нама.

Пред часном јерархијом ваше Цркве, пред благочестивим руководством ваше државе, пред побожним свештеним клиром, богољубивим монаштвом и свеколиким ожалашћеним српским народом, тумачимо, напослетку, велику, нежну љубав и најдубље саосећање Мајке Цркве константинопољске, и изражавамо најтоплије саучешће Васељенске Патријаршије, саучешће свих овде присутних јерараха и Наше лично учешће у вашем болу због растапка. Желимо и усрдно се молимо да Пресвети Дух, молитвама блаженопочившег Патријарха, покаже достојног наследника њему, окретног крманоша Српској Цркви и новог духовног оца славног српском народу, да настави његово свесветло, богољубиво, богоугодно и за народ спасоносно служење на месту Првојерарха. Ти, пак, христољубиви, богодостојни, свих блаженстава Христових достојни, многољубљени и многооплакани брате Павле, почивај у светлости Божјој до општега васкрсења! Нека буде вечан, нестариив и свет спомен Твој!

СВЕТИ ОТАЦ НИКОЛАЈ АРХИЕПИСКОП МИРЛИКИЈСКИ ЧУДОТВОРАЦ

Бејаше он као плодносна њива, која прима у себе и узраста добро семе поуке и доноси сваки дан нове плодове добродушности.

Светитеља Христовог Николаја, великог Чудотворца, брзог помоћника и изврсног посредника пред Богом, одгаји земља Ликијска. Он се родио у граду Патари. Родитељи његови, Теофан и Нона, беху људи знаменити, високо-родни, правоверни и богати. Овај благословени пар, за свој богоугодни живот, многе милостиње и велике врли не, удостојио се као свети корен, произвести свети огранак и као дрво усађено крај потока донесе род свој у време своје. Када се роди ово благословено дете, наденуше му име Николај, што значи: победитељ народа. И он се, по благослову Божјем заиста показа победитељ зла, на добро целоме свету. Мати његова Нона, чим њега роди, одмах се ослободи болова, и од тога времена она све до смрти своје остаде нероткиња. Тиме сама природа као да сведочаше да ова жена не може родити другог таквог сина: Николај је имао бити први и последњи. Још у утроби матере своје освећен богонадахнутом благодаћу, он чим поче живети - поче и Бога побожно поштовати, чим поче сисати - поче и чудеса творити, чим поче јести - поче и постити се, јер он по рођењу свом, још у купељи

крштења стајаше три сата на ногама својим сам, ни од кога придржаван, одајући тим стајањем поштовање Пресветој Тројици, које је он доцније имао бити велики служитељ и предстојатељ. У њему се могаше распознати будући чудотворац и по начину на који се прихватао материних груди: сисао је не као остала деца из обеју материних дојки, већ само из десне, означавајући тиме да ће стајати с десне стране Господу заједно са праведницима. Исто тако он се поче показивати и изванредан постник, јер средом и петком сисаше само једанпут, и то увече, по завршетку од стране родитеља уобичајеног молитвеног правила вечерњег. Томе се његови родитељи веома чуђаху, и предвиђаху да ће њихов син касније у животу свом бити строги испосник. Навикнувши још од повоја на такво уздржање, блажени Николај целог живота свог проводише у строгом посту сваку среду и петак. Растући са годинама, дете уједно растијаше и разумом, и усавршаваше се у врлинама, којима га учаху његови побожни родитељи. И бејаше он као плодносна њива, која прима у себе и узраста добро семе поуке и доноси сваки дан нове плодове добродушности.

Када дође време, Николај би дат да учи Свето Писмо. Природном бистрином свога ума и руководством Светога Духа он за кратко време стече велику мудрост, и у књижном учењу показа толики напредак колики беше потребан доброме крманошу Христове лађе и искусном пастиру словесних оваца. Поставши савршен у речи и учењу, он се показа савршен и у самом животу. Он се на све могуће начине склањаше од сујетних пријатеља и празних разговора, избегаваше разговор са женама, па се чак чуваше и да погледа у њих. Неговаше он у себи истинску целому-

дреност, чистим умом свагда созерцавајући Господа и усрдно посећујући свету цркву, и тако следећи Псалмопевцу који каже: Волим бити у дому Бога мога (Псал. 83, 11). Много пута провођаше он у цркви по читаве дане и ноћи у богомисленој молитви и читању божанствених књига, учећи се духовном знању, богатећи себе божанском благодаћу Светога Духа и спремајући себе за достојно обиталиште Његово по речима Светога Писма: Ви сте храм Божји, и Дух Божји живи у вама (1 Кор. 3, 16). И дух Божји стварно живљаше у овом врлинском и чистом младићу; и он сав беше духован, духом горећи и Господу служећи. У њему се не примећиваху никакве навике, својствене младости; напротив, држањем својим он личаше на старца, због чега га сви уважаваху и дивљаху му се. Јер стар човек, ако има младићке поступке, служи на подсмех свима; али, ако младић има држање старца, њему се сви с поштовањем диве. Неприлична је у старости младост, но дивна је и достојна поштовања у младости старост.

Стриц блаженог Николаја беше епископ града Патаре, и зваше се Николај. Његово име и би дато младоме Николају. Стриц епископ, видећи да његов братанац напредује у врлинском животу и свом душом се клони света, саветова његовим родитељима да свога сина даду на службу Богу. Они послушаше савет и дароваше Господу чедо своје, које сами беху примили од Њега као дар. Јер у древним књигама повестује се о њима да су били бездетни, и већ се нису надали да ће имати деце, али многим молитвама и сузама и милостињама измолише себи од Бога сина, и сада не пожалише принети га на дар Дародавцу. Епископ, примивши овог младог старца који имађаше „седину мудрости и узраст ста-

рости, живот непрекоран” (Прем. Сол. 4, 9), узведе га у презвитерски чин. Када он рукополагаше блаженог Николаја за свештеника, то он, напунивши се Светога Духа, обрати се народу у цркви и пророкова говорећи: „Ево, браћо, видим ново сунце које се рађа над земљом и јавља собом милостиву утеху ојађенима. О, благо ономе стаду које се удостоји имати њега за свога пастира. Јер он ће добро пасти душе заблуделих, и прехраниће их на паши побожности, и биће усрдни помоћник онима што су у невољама и опасностима”. - Ово пророчанство се доцније стварно испуни, као што ће се видети из даљег повествовања.

Примивши свештенички чин, свети Николај додавши труд труду, бдећи и пребивајући у непрестаној молитви и посту, и стараше се у смртном телу свом подражавати Бестелесне Небеске Силе. Тако водећи равноангелни живот, и из дана у дан све више процветавајући лепотом душевном, он се показује потпуно достојан да управља Црквом. У то време његов стриц епископ Николај, намисливши да путује у Палестину да се поклати тамошњим светим местима, повери управљање Црквом својем братанцу, овом јереју Божјем, светом Николају.

Заступајући свога стрица, свети Николај се о свима црквеним пословима стараше као и сам епископ, стриц његов. У то време родитељи се његови преселише у вечни живот. Свети Николај, наследивши њихово имање, стаде га раздавати потребитима. Јер он не хајаше за пролазно богатство, нити се брињаше да га увећа; напротив, одрекавши се свих жеља овога света, он се свим бићем стараше да себе преда Јединоме Богу, и вапијаше к Њему: К теби, Господе, подижем душу своју. Научи ме творити вољу твоју, јер си ти Бог мој. Теби сам привржен од рођења, од утробе матере моје ти си Бог мој (Псал. 24, 1); 142, 10; 21, 11). - И беше рука његова пружена к потребитима, и изливаше на њих пребогату милости-

њу, као река обилна водом.

После тога преподобни отац Николај изволи кренути у Палестину, да тамо види и поклати се оним светим местима где је Господ Бог наш Исус Христос ходио Својим пречистим ногама. После дужег путовања лађа пристаде уз обалу Александрије. Ту угодник Божји свети Николај исцели многе болеснике и бесомученике, и утеши уцељене, па продужи пут свој у Палестину. Стигавши у свети град Јерусалим, свети Николај узиде на Голготу, где Христос Бог наш изврши спасење роду људском раширивши на крсту пречисте руке Своје. Ту угодник Божји изли топле молитве из срца горећег љубављу, узносећи благодарност Спаситељу нашем. Обиђе он и сва света места, свуда творећи усрдно поклоњење. И када ноћу он хтеде да уђе у свету цркву, закључана црквена врата сама се отворише, пружајући неометан улаз ономе коме и небеска врата беху отворена. Пошто проведе у Јерусалиму доста времена, свети Николај се спремаше да иде у пустињу, али би задржан Божанским гласом с неба који му саветоваше да се врати у своје отацство. Јер Господ Бог, који све уређује на корист нашу, не хте да остане у пустињи под поклопцем светилника који Он уготови да светли на светњаку Ликийске митрополије. Нашавши лађу, угодник Божји ношен Божанском силом по мору, стиже у своје отацство и оде у манастир, основан његовим стрцем Патарским епископом, и назван Свети Сион. Ту свој братији свети Никола би веома мио сабрат.

Примивши га с великом љубављу као ангела Божја, они се наслађиваху његовим богонадахнутим речима, и називаху се равноангелим животом његовим, и угледаху се на дивне навике његове, којима украси Бог дивног слугу свог. Нашавши себи у овом манастиру безмолвно живљење, усамљеничко молитвено тихо пристаниште за богоразмишљање, свети Никола се

надаше да остало време живота свога проведе ту безизлазно. Али Бог му указиваше други пут, јер није хтео да тако богата ризница врлина, којом се имао обогатити свет, остане закључана и сакривена у манастиру, као благо закопано у земљу, него да та ризница буде отворена свима и да се њеним блатом обавља духовна трговина која стиче многе душе. И гле, једном светитељ, стојећи на молитви, чу глас с висине: „Николаје, пођи на подвиг у народ, ако желиш бити од мене увенчан”.

Чувши овај глас Николај се запрепасти, и стаде размишљати о томе шта хоће и шта тражи од њега овај глас. И поново чу глас који говораше: „Николаје, није овде она њива на којој ти имаш донети плод који ја очекујем, него се окрени к људима и иди у свет, да се прослави у теби име моје”.

Тада светом Николају би јасно да Господ захтева од њега, да остави подвиг безмолвија = подвиг усамљеничког молитвеног тиховања, и да иде служити спасењу људи. И стаде светитељ размишљати на коју страну да крене: да ли у постојбину своју, град Патару, или у неко друго место. И избегавајући сујетну славу људску у средини својих суграђана, познаника, и бојећи је се, он донесе одлуку да отпутује у други град где га нико не познаје.

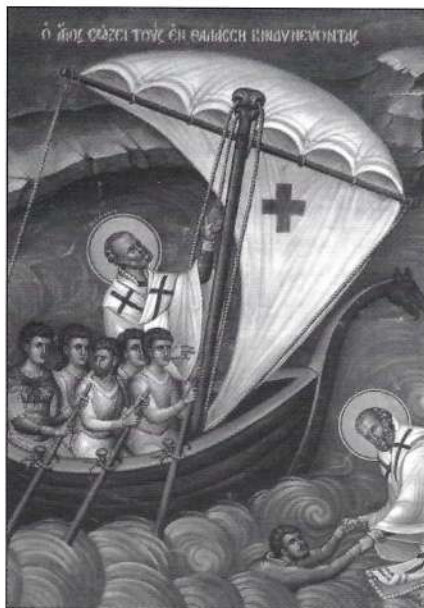
У тој истој Ликийској нахији бејаше чувени град Мире, митропола целе Лиције. У тај град и оде свети Николај, вођен Божјим промислом. Тамо га нико не познаваше; и пребиваше он у том граду као просјак, немајући где главе склонити. Једино у дому Господњем нахођаше он себи уточиште, имајући у Богу једино пристаниште. У то време престави се архијереј тога града Јован, архиепископ и првостолник све Ликийске земље. Стога се у Мири сабраше сви епископи Лиције, да за упражњени престо изабери достојнога мужа. Много угледних и благоразумних људи беше као кандидата за архиепископски престо. Пошто при избору беше великих несугласица, то

неки, покренути божанском ревношћу, изјавише ово: Избор епископа за овај престо није ствар људи већ ствар промисла Божјег. Стога треба да се дамо на молитву, да би сам Господ показао ко је достојан примити такав чин и бити достојни пастир целе наше Ликије.

Овај предлог наиђе на свеопште одобравање, и сви се предадоше усрдној молитви и посту. А Господ, испуњујући вољу оних који Га се боје и услишујући молитву њихову, откри Своју благу вољу најстаријем епископу на следећи начин. Када овај епископ стајаше на молитви, њему се јави Лучезаран Муж и нареди му да ноћу отиде и стане крај црквених врата и мотри ко ће пре свих ући у цркву. „Тај и јесте, - рече Лучезарни Муж, - мој изабраник; примите га с чешћу и поставите за архиепископа; њему је име Николај”.

О овом божанском виђењу свом епископ обавести остале епископе. А они, чувши то, удвостручише своје молитве. Епископ пак који се удостоји овог откривења, стаде на месту којему би указано у виђењу, и чекаше жељенога мужа. А када настаде време за јутарње богослужење, свети Николај покренут Духом дође цркви пре свих, јер у њега беше обичај: устајати у поноћ на молитву и пре других долазити цркви на јутарње богослужење. Чим светитељ уђе у притвор, епископ, удостојеник онога виђења, заустави га, и упита га: Чедо, како ти је име? - Свети Николај ћутаху. Епископ га поново упита то исто. Светитељ му кротко и тихо одговори: Име ми је Николај; слуга сам светиње твоје, владико.

Благочестиви епископ, чувши тако кротке и смирене речи, познаде како по самом имену - Николај, - казаном му у виђењу, тако и по смерности и кротком одговору, да је то тај муж кога хоће Бог за првопрестолника Мирске цркве. Јер је он знао из Светога Писма да Господ погледа на кроткога и ћутљивог и на онога, који дрхће од његових речи. И обрадова се епископ великом

радошћу, као да је добио неку тајну ризницу. И одмах узевши светог Николу за руку он му рече: „Чедо, хајде са мном”. - И с чешћу га доведе к епископима. А они, испунивши се божанствене радости и духовне утехе што нађоше самим Богом указаног мужа, одведоше га у цркву. Глас о томе се врло брзо пронесе на све стране, и брже од птица стече се цркви огромно мноштво народа. Епископ, удостојеник виђења, обрађујући се свима, громким гласом рече: „Примите, браћо, свога пастира, кога вам помаза Дух Свети и коме Он повери бригу о душама вашим. Њега постави не скупштина људска већ сам Бог. Ето, сада имамо онога кога желесмо, и нађосмо и примисмо онога кога тражасмо. Под његовом управом и руководством ми се нећемо лишити наде да радосно предстанемо Богу у дан Његова јављења и откривења”.

Сав народ узношаше благодарност Богу и радоваше се неисказаном радошћу. А свети Николај дуго одбијаше да прими епископски чин. Најзад, уступајући усрдним молбама сабора епископа и свега народа, он ступи на архијерејски престо и против своје воље. На то би он побуђен и Божанственим виђењем које он имаде пред смрт архиепископа Јована. О томе виђењу патријарх Цариградски свети Методије казује ово:

„Једне ноћи свети Николај

виде Спаситеља нашег у слави где стоји близу њега и даје му Еванђеље, украшено златом и бисерјем. Са друге пак своје стране свети Николај угледа Пресвету Богородицу која му на рамена ставља омофор. Неколико дана после тога виђења престаји се архиепископ Мирски Јован, и Николај би постављен за архиепископа тога града”.

Сећајући се тога виђења, и видећи у њему очигледно благоволење Божије, и не желећи да се оглуши о молбе сабора, свети Николај прими паству. Сабор епископа са свим црквеним клиром изврши посвећење његово, и радосно одпразноваше веселећи се поводом Богоданог им пастира, светитеља Христовог Николаја. На тај начин Црква Божија прими јарки светилник који не остаде под поклопцем, него си постављен на долично архијерејско и пастирско место. Блистајући на овом месту, свети Николај правилно управљаше речју истине, и мудро учаше своју паству светој вери и животу по светој вери.

У почетку свога пастирства вања угодник Божји овако говораше себи: „Николаје, овај чин и ово место захтевају од тебе, да ти више не живиш себи већ другима”. - Желећи пак да своје словесне овце научи врлинама, он више не скриваше, као раније, своје живљење у врлинама. Јер раније он провођаше свој живот тајно служећи Богу, који једини и знађаше његове подвиге. Но сада, на положају архијереја, живот његов поставе јаван свима, не изсујете пред људима већ ради њихове користи и увећања славе Божије, да се испуни оно што је речено у Еванђељу: Тако да се светли видело ваше пред људима, да виде ваша добра дела, и славе Оца нашега који је на небесима (Мт. 5, 16). Свети Никола беше стаду своје огледало свих добрих дела и, по речима светог апостола: пример вернима у речи, у живљењу, У љубави, у духу, у вери, у чистоти (1 Тм. 4, 12). Он беше по нарави кротак и незлобив, духом смирен, отресајући се

сваког охољења. Одећа његова беше проста, храна испосничка, коју он узимаше само једанпут дневно, и то увече. Сав пак дан он провођаше у делима доличним његовом чину, саслушавајући молбе и потребе оних који му долажаху. Врата његовог дома беху отворена свима: јер он беше добар и према свима и веома приступачан свима, отац сиротама, милостиви давалац ништима, утешитељ онима који плачу, помоћник потлаченима, и велики добротвор свима. Као помоћнике себи у црквеном управљању он изабра два врлинска и благоразумна саветника, почаствована презвитерским чином. То беху два у целој Грчкој позната мужа: Павле Родоски и Теодор Аскалонски. Тако светитељ Николај дивно пасијаше поверено му стадо словесник оваца Христових. Но завидљиви зли враг, који никада не престаје ратовати против слугу Божјих, не подноси цветање побожности међу људима, подиже гоњење Цркве Христове преко незнабожних царева римских Диоклецијана и Максимијана. У то време од ових царева изиђе наређење по целој царевини: да се хришћани имају одрицати Христа и клањати се идолима; оне који се томе наређењу не покораваше - приморавати на то оковима, тамницом, тешким мукама, најзад смртном казном. Та злосилна олуја, стварана љубитељима мрачног безбожја, ускоро захвати и град Мири. А блажени Николај, руководилац свих хришћана у том граду, слободно и неустрашиво проповедаше Христову веру, и беше готов пострадати за Христа. Због тога он би ухваћен од незнабожних мучитеља и посађен у тамницу са многим хришћанима. У тамници он проведе не мало времена, подносићи многа зла, трпећи глад и жеђ и тескобу тамничку. Своје сасужње он храњаше речју Божјом и појаше слатким водама побожности; појачавајући у њима веру у Христа Бога, утврђујући их на неразрушивом темељу, он их убеђиваше да буду чврсти у

исповедању Христа и да свесрдно страдају за истину.

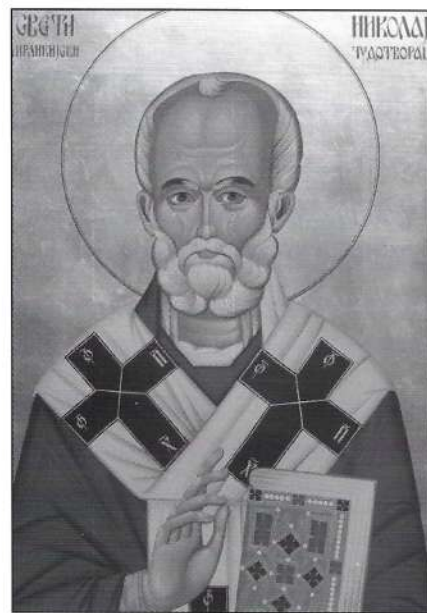
Затим хришћанима поново би дарована слобода, и благочешће сину као сунце после тамних облака, и наступи као нека тиха прехладаца после олује. Јер Христос Господ човекољубиво погледа на Своје достојање, уништи власт незнабожаца, збаци с царског престола Диоклецијана и Максимијана и разори силу ревнитеља безбожног незнабожја. Јављењем Крста Свога цару Константину Великом, коме уручи Римску државу, Господ Бог „подиже рог спасења” људима Својим. Цар Константин, познавши Јединога Бога и положивши ову наду на Њега, силом Часнога Крста победи све непријатеље своје, и наредивши да се идолски храмови поруше а хришћанске цркве успоставе, он развеја празне наде својих претходника. Он пусти на слободу из тамнице све Христа ради затворене, и одаде им велике похвале као храбрим војницима. И исповедници Христови враћаху се, сваки у своје отацство. Тада и град Мири поново прими свога пастира, великога архијереја Николаја, по намери мученика, и без крви овенчаника.

Имајући у себи благодат Божију, свети Николај, као и раније, исцељиваше страсти и болести код људи, не само верних него и неверних. Због велике благодати Божје што обитаваше у њему, сви му се дивљаху, и слављаху га, и веома љубљаху: јер он сијаше чистотом срца, и беше украшен свима даровима Божјим, служећи Господу своме у светињи и правди.

Благоверни цар Константин, желећи утврдити Христову веру, нареди да се у граду Никеји одржи Васељенски сабор. Свети Оци се сабраше, право учење вере изложише, а Аријеву јерес и самог злоумног јеретика Арија проклеше. Исповедивши да је Син Савечан Оцу и да Сину и Оцу припада једнака част, свети Оци воспоставише мир у светој Божанственој апостолској Цркви. На том Сабору међу 318 светих

Отаца бејаше и свети Николај. Он јуначки стајаше против безбожног учења Аријевог и заједно са светим Оцима Сабора утврди и предаде свима догмате православне вере. О светом Николају инок Студитског манастира Јован повестује ово: Понесен божанском ревношћу, као други пророк Илија, он усред Сабора посрами јеретика Арија не само речју него и делом, ударивши га по образу. Због тога свети Оци Сабора узнегодоваше против светитеља, и решише да га за тако дрско дело лише архијерејског чина. Али сам Господ наш Исус Христос и Преблагословена Мати Његова, гледајући с неба на подвиг светитеља Николаја, одобрише његов смели поступак и похвалише његову божанску ревност. Јер неки од светих Отаца Саборских имадоше онакво исто виђење каквог се и сам светитељ удостоји још пре свога постављења за архијереја. Они видеше да с једне стране светитеља стоји сам Господ Христос са Еванђељем, а с друге - Пречиста Дјева Богородица са омофором, и враћају и дају светитељу знаке његовог чина, који су му били одузети. И познавши по томе да је та светитељева смелост била угодна Богу, Оци Сабора престадоше прекоравати светитеља и указаше му поштовање као великом угоднику Божјем.

Вративши се са Сабора к своме стаду, свети Николај му донесе

мир и благослов. Својим медоточивим устима он предаде свему народу здраво учење, сасече у корену нездраво и туђе учење, а окореле и упорне у злоћи јеретике он изобличи и прогна из Христовога стада. Као што мудар земљоделац очишћује све што се налази на гумну, сабирајући добро зрнелје а одбацујући кукољ; тако благоразумни делатељ на гумну Христовом, свети Николај, пуњаше духовну житницу добрим плодовима, а кукољ јеретичке заблуде он развејаваше и далеко од пшенице Господње одбациваше. Зато света Црква и назива њега лопатом, која развејава кукољна учења Аријева. И беше он заиста светлост свету и со земљи, јер и живљење његово беше светло и реч његова сољу мудрости зачињена. И добри пастир овај имађаше велико старање о стаду своме у свима његовим невољама, хранећи га не само духовном пашом, него бринући се и о телесној храни његовој.

Многобројна су дела Божија, којима Господ узвелича угодника Свог. Слава о њима, као на крилима, разнесе се на све стране, за морем, и по свој васељени, тако да не беше места где нису знали за велика и дивна чудеса великог архијереја Николаја, која он чињаше благодаћу, дарованом му од Свемогућег Господа.

Једном путници, путујући лађом из Египта у Ликийску покрајину, обретоше се у великој олуји у бури: ветар им покида једра, лађа се тресијаше од страхотних удара валова, и сви очајаваху за свој живот. Но када се опоменуше великог архијереја Николаја, кога они никада не беху видели већ само чули за њега да је брзи помоћник свима који га призивају у невољама, они му се обратише молитвом и стадоше га призивати у помоћ. Светитељ им се одмах јави, уђе у лађу и рече: „Ви ме позвасте, и ево ја вам дођох у помоћ; не бојте се!“ - И сви видеше да он узне крму и стаде управљати лађом. Затим запрети ветровима и мору, као некада Господ наш Исус Христос, који је рекао: „Који верују у мене, дела

која ја творим и он ће творити“. - Тако верни слуга Господњи заповедаше мору и ветровима, и они га слушаху. После тога путници при благопријатном ветру приспеше у град Мири. И изишавши из лађе они одоше у град да виде онога који их избави од опасности. Угледавши светитеља где иде у цркву, они познатоше свога добротвора, па похиташе и припадоше к ногама његовим, одајући му благодарност. А дивни Николај их не само избави од опасности и смрти телесне, него се побрину и за њихово душевно спасење. Јер он, будући прозорљив, угледа у њима својим духовним очима, грех блудочинитељ који човека

одбацује далеко од Бога и одвраћа га од држања заповести Божјих, и рече им: Молим вас, чедо, поразмислите у себи и исправите срца ваша и мисли за угађање Богу. Јер, макар се и ми сакрили од многих људи и сматрали себе добрима, но од Бога се не може ништа сакрити. Стога се постајајте свим срцем да сачувате светост душе и чистоту тела. Јер божанствени апостол Павле каже: Ви сте храм Божји; ако поквари ко храм Божји, поквариће њега Бог (1 Кор. 3, 16. 17). Поучивши те људе душекорисним речима, светитељ их отпусти с миром. Јер светитељ по нарави беше као чедолубив отац, и лице му сијаше Божанском благодаћу, као у ангела Божија. И излажаше од

лица његова, као од лица Мојсијева, нека пресјајна луча, и велика корист биваше свима видети га. Јер свакоме, обузетоме каквом било страшћу или муком душевном, беше довољно да само погледа на светитеља, па је одмах добијао потребну утеху; и свакоме, ко би поразговарао с њим, бивало је на велики успех у добру. И не само хришћани него и неверни, када су имали прилике чути слатке и медене речи светитељеве, испуњаваху се умилењем и ступаху на стазу спасења, одбацујући издавна укоренењу злоћу неверја и примајући у срце праву реч истине.

Велики угодник Божји поживе много година у граду Мири, сијајући божанским красотатама, по речима Божанскога Писма: као звезда јутарња усред облака, као месец пун у данима својим, као сунце које сија на храм Бога Вишњег, као крин крај извора воде, и као скупочено миро које омиомирује све (Ис. Сирах. 50, 6. 7. 8). Достигавши дубоку старост, светитељ исплати општи дуг људској природи, пошто претходно мало одболова телом, добро заврши временски живот, и са радошћу и псалмопојањем пређе у нестарив и блажени живот, провођен од светих анђела и сусретан од сабора светаца. На његов погреб сабраше се епископи Ликийске области са свим клиром и монасима, и безбројно мноштво народа из свих градова. И чеоно тело светитељево би с чешћу положено у саборној цркви Мирске митрополије у шести дан месеца децембра. И биваху многа чудеса од светих моштију угодника Божјег. Јер његове мошти точаху миомирисно и целебно миро, којим се болесници помазиваху и здравље добијаху. Са тог разлога ка гробу његовом притицаху људи са свих крајева земље, иштући исцељења болестима својим, и добијаху га. Јер тим светим миром исцељиваху се све болести, не само телесне него и духовне, и прогоњаху се зли дуси. Јер се светитељ не само за живота свога него и по престављењу своме околљиваше на демоне и побеђива-

ше их, као што их и сада побеђује.

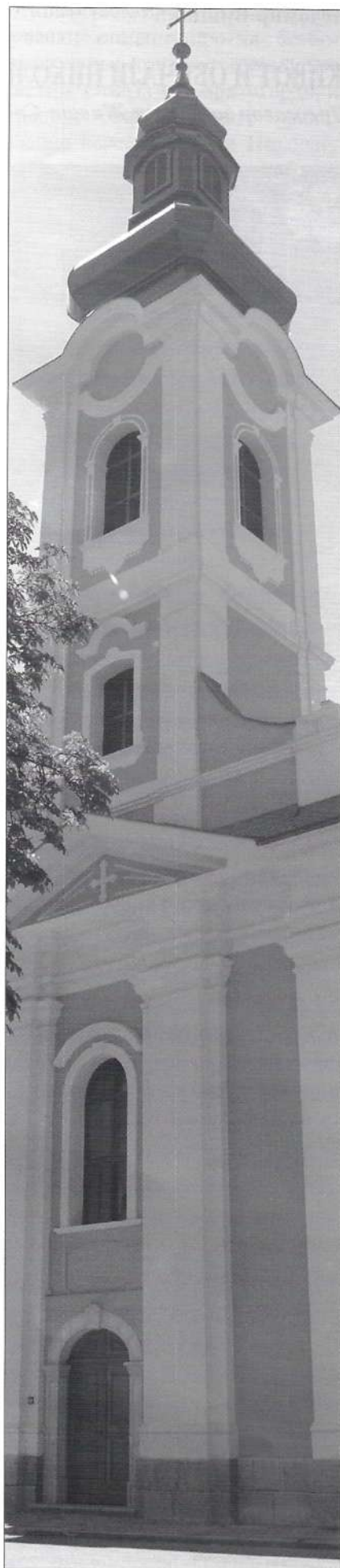
Неки богобојажљиви људи који живљаху крај ушћа реке Танаиса, чувши за мироточиве и целебне мошти светитеља Христова Николаја које почивају у Ликијском граду Мири, договорише се да морем отпутују тамо ради поклоњења светим моштинама. Али зли дух, кога раније свети Николај прогна из Артемидина идолишта, видевши да се лађа спрема да отплови к овом великом оцу, а киван на њега што му разруши храм и прогна га отуда, спреми осветнички план: да спречи ове људе од намераваног пута, и тиме их лиши светиње. Стога се он претвори у жену, са судом у рукама, пуним јелеја, и рече тим људима: Желела бих да овај суд однесем на светитељев гроб, али се веома бојим путовати морем, јер је опасно за слабу и болесну од стомака жену отиснути се на толики пут морем. Зато вас молим, узмите овај суд, однесите га на светитељев гроб, и налијте јелеј у кандило.

Са тим речима демон предаде богољупцима у руке суд. Не зна се са каквим је демонским владинама био помешан тај јелеј, али је несумњиво био намењен да нашкоди путницима и да их погуби. Они пак, не знајући убитачно дејство тога јелеја, изађоше у сусрет молби и узеше тај суд. И отиснувши се од обале, они сав тај дан пловише благополучно. Али сутрадан изјутра дуну ветар северац и поче правити тешкоће њиховој пловидби. Пловећи много дана и ноћи са великим тешкоћама и патећи се, они изгубише стрпљење због дуготрајне буре и решише да се врате натраг. И када они већ стадоше окретати лађу у правцу свога завичаја, пред њима се појави свети Николај у малом чамцу и рече им: „Куда путујете, људи? Зашто напуштате пут који сте предузели, и враћате се назад? У вашим је рукама утишати буру и осигурати лађи удобну пловидбу. Јер вас у пловидби ометају ђаволске сплетке, пошто вам тај суд није дала жена него ђаво. Стога истог тренутка баците тај добитени суд у море, и тада ће ваша

пловидба постати благополучна”.

Чувши то, људи бацише ђавољи суд у море, и из њега тог часа сукну црни дим и пламен, и ваздух се испуни силним смрадом, а море се раседе, вода узавре и усклокота из дубине, и водене капље беху као огњене варнице. Људе на лађи спопаде ужасан страх, и они стадоше запомагати од страха, но појавивши им се помоћник наложи им да буду храбри и да се не боје, утиша море, и избавивши путнике од страха устроји им безбедну пловидбу у Ликију. Јер тог часа на њих дуну неки прохладан и миомирисан ветар, и они радосни допловише срећно до жељенога града. И поклонивши се мироточивим моштинама брзог помоћника и заштитника свог, они узнесе благодарност свемоћноме Богу, и одслужише молепствије великоме Оцу Николају. После тога они се вратише у своју земљу, причајући свуда и свима шта им се догоди на путу.

Многа велика и преславна чудеса сатвори на земљи и на мору овај велики угодник Божји: помажући у невољама, спасавајући од потопљења, износећи из дубине морске на копно, отржући људе из ропства и преносећи их њиховим кућама, избављајући од окова и тамнице, заштићујући од посечења мачем, ослобађајући од смрти, дајући многа исцељења многим, слепима прогледање, хромима ход, глумима слух, немима говор. Он обогати многе који се паћаху у убоштву и пуком сиромаштву, он даваше гладнима храну, и бејаше свима у свакој невољи готов помоћник, усрдни заступник, брзи бранитељ и заштитник. И сада он тако исто помаже свима који га призивају и избавља од невоља. Немогуће је избројати чудеса његова, као што је немогуће и описати их сва подробно. Великог чудотворца овог зна и исток и запад; и сви крајеви земље знају чудотворства његова. Стога нека се због њега слави Један у Тројици Бог, Отац и Син и Свети Дух, и Свето име Његово нека је хваљено устима свих век. Амин.

ЖИВОТ И ОБИЧАЈИ НИКОЛЕ БЕГОВИЋА

Предговор за књигу: Живот Срба граничара

**Само слобода
Србљина спасава!
Прије гроб - него роб! Боље
поштење - него живљење!"
Никола Беговић**

Узалуд је плашчански владика Сергије Каћански што молио, што заповиједао; „Полезнејше јест воздрживатисја“, Никола Беговић, свештеник у Перни на Кордуну, није слушао ни њега, као ни оне прије ни оне послије, ни аустријске офицере и чиновнике, ни католичку хијерархију, ни хрватску политику у настајању. На срећу, једино што поп Никола Беговић за свога вијека није чинио није се „воздржавао“, него је радио, говорио, писао, штампао и штампано растурао, људовао и србовао, и Богу се молио. Као што је и приличило четвртој генерацији православних свештеника у кући Беговића у истоименом селу. И реално је претпоставити да је управо тај вијек, а можда и више, релативне слободе свештеничког занимања, уза сва ограничења која је наметао крајишки систем, затим, релативне образованости и бављења књигом, добар вијек и по посвећености народном послу у тој

кући, кажемо, реално је претпоставити да су то околности које су погодиле да се у селу Беговићима на Банији, 1821. године роди човјек који ће у многоме промијенити, уобличити идентитет и историју горње Крајине.

Образовање му је било солидно, али стандардно за млађи свештенички кадар тог времена, и није обећавало исувише. Њемачке школе у Костајници и Петрињи, и богословија у Карловцима и Плашком. Учитељевао је кратко у Костајници, био ђакон код оца и дједа, и напokon, парох у Петрињи, Перни и најдуже у Карловцу. Ничег импресивног нема у службеној каријери, али је зато импресиван попис периодике и публикација у којима је сарађивао у 50 година своје списатељске дјелатности. Живо дијете 19. стољећа, кретао се и борио бар у три друштвена и политичка оквира који су му дефинисали и поље могућности и задатке; у Српској православној цркви затекао је и користио резултате рада митрополита Стефана Стратимировића, била је то озбиљнија и стабилнија структура него до тада; у Троједници је живио њен интензиван политички живот, од предреволюционарне ситуације и протонационалне идеологије, до праваштва; и као сеоски и варошки свештеник, живио, трпио и у дубине душе познавао живот крајишких православних Срба, које су у другој половини 19. стољећа, као и њима сусједне римокатолике дочекали национално-интеграцијски процеси и ломови. Управо ће ту Никола Беговић дати све од себе и уписати своје име у националну повјесницу. Играће при том и дефанзивно и офензивно, и браниће своје и својатаће туђе, али увијек искрено и срчано, без кринке и преваре.

Прва одлика његовог разведеног, расутог и данас тешко доступног дјела је прецизна и поштена

слика крајишког човјека и друштва 19. вијека. Књига коју овдје доносимо само је најобимнији појединачни допринос том историјском платну. Безбројни бисери, свједочанства и храбра уопштавања и закључци, расути су по периодици оног времена. Иако је писати почео већ као 20-годишњак (рукописно умножена „Проскомедија“), његови најбољи текстови настају након доласка у Карловац. Претходно је упознао крајишке војничке власти у Петрињи, пар пута је и тамнице допао, и тамошње зачетке маловарошког стеклишког духа; потом и Перну, српско крајишко село које ће цијелог живота идеализовати. Требао му је још Карловац са својим значајем и улогом да склопи цјеловиту слику односа. Шездесетих је година објавио серију текстова у „Србско-далматинском магазину“ Герасима Петрановића у којима је сажео своје додашње историјске и политичке спознаје. Слика положаја и стања народа до којег му је стало је црна и песимистична, иако дијелом заснована на његовом незнању, односно, тенденциозно преувеличаној предоби о српском присуству на простору Хрватске. „Ми смо овђе - сушта рушевина“, пише он и засијеца у друштвено ткиво врло озбиљно: „Српска црква православна узмиче непрестано од Драве и Будима испред католицизма. Дотјерани смо на тјесно до турскога „кордуна“. Ту смо изпросјецани на све стране том страшном силом. Ми немамо ни једне цигле стратегичне тачке у нашој власти, Стратегичне те тачке јесу вароши и образователна средства. Вође су наше духом клонуле. Народ је осиромашео, па и равнодушан постао. То је умјетно намјештено. Језуитство ствара ту неприлику нашој цркви.“ Ако и има тенденције у овом проналажењу криваца, друштвена дијагноза, која

указује на потпуно одсуство својих градова и озбиљних образовних институција, интелигентна је и до данас важећа. Година је 1864-а, Беговић даље пише да нема у горњокарловачким малобројним школама ни једног српског учитеља, стање у манастирима је никакво, нарочито у Гомирју због неслоге братства, цркве сиромашне, нема учених људи. Право је чудо „да се одржало и оно свиести што још имаде, а дух је србски готово клонуо.” Српска повјесница виси о танкој нити, народ о њој ништа не зна, а нарочито млађи свијет. У такву слику мучног трајања одлично му се уклапа стварност коју је затекао у Карловцу: „Шака Србаља, који никада не премашаху у овој обћини број од 400 душа, уз то из реда без сваке више науке и сцијентифичне образованости, а већина од њи незна ни своја имена записати (као што и данас још тога има!); велим: неукити Србљи имадоше унакрстну смртну затру издржати кроз стољећа...” Дијелом и поп-Николиним радом ово ће се под крај његовог живота промијенити и Карловац ће са Учитељском школом постати један од озбиљнијих центара српске образованости у пречанским крајевима.

Поред „Магазина”, матичног гласила далматинског српства, једну је прегледну систематизацију тема које су га занимале и кроз живот водиле, урадио и за Милетићеву „Заставу”. Текст „Православна црква у Крајини” изашао је у том угледном листу у неколико наставака у прољеће 1866. године. Беговић је овај пут нагласак ставио на крајишку институцију, за коју пише да исцрпљује и уништава народ. Служи се у анализи обилато подацима из дјела Огњеслава Утјешеновића, па преписује од њега да Крајина даје Бечу 6 пута више војника него остали крајеви, сразмјерно броју становника. Вриједи овдје поновити његову из прве руке дану слику из живота крајишког села. Мало их је и свака нам је вриједна: „Ово сам ја гледао очима својима, па би могао и више о томе причати особито пак

кад на војску полазе. Призор је то жалостан. Ту нитко у кући по више најприличније дана и немисли да би што код куће привриједио. Прође вријеме домаћем послу у трчкању којекуда по селу, да посуди што нема; по сајмовије; да прода коју пишту и скупи нешто новаца, што ће дати солдату да понесе. Све је тужно и жалостно. Живи се оплакују. Тко незна што је жалост, нека у краину дође!”

Жестина којом је свједочио против крајишког система равна је само оној којом је бранио своју цркву и свој народ. Његова је аргументација при том била она из репертоара модерног националног политичара, свештеничка му је одежа, као и у осталим његовим пословима слабо сметала. Он је успијевао својом духовном снагом одржати чврсту равнотежу између, на једној страни, одушевљене обране свог свијета од свих напада, истовремено му запажајући све слабости, и на другој; хладног и реалног погледа на окружење и оно што неминовно долази из њега. Видио је да Крајина као касарна нема шансе у свијету и времену које је долазило, да привреда и психологија пуког преживљавања и војничког умирања сигурно воде један народ у пропаст, и да ту ни његова црква не може ништа учинити. По избору у хрватски Сабор 1861. године одржао је 9. јула говор у расправи о „угарском питању” које он, како каже, гледа са „крајишког гледишта”. Проглашавајући Кватерников предлог „путеводећом звиездом” будућности, гласајући за онај „осредњег одбора” он је снажно проговорио о ситуацији у крају који га је у Сабор изабрао: „Казат ћемо да је солдатија народ упропастила; казат ћемо да официр крајишки није кадар уједно и солдатовати - бој бити код Мађенте и Солферино - и народ тежачки управљати; казат ћемо да се народ наш неможе њемачким језиком просвјетлити, ... казат ћемо и то да сустав крајишки управ чини да поштеному народу зло и опачине у крв се прелијевају.” Одлучно је за „благодати уставне” и закључује

„да је онај издајица цара и краља нашега, који још брани овај састав крајишки.” Доследно је модерне, демократске политичке идеје бранио овај православни свештеник.

Централно поље његовог јавног ангажмана, по ширини и дубини, ипак је поље српског националног рада. Та је крајишка њива до његовог времена била запустена и незапосједнута, а он је као пионир имао огромну вољу и енергију. У том погледу улога му је занимљива и знаковита, већ у самом зачетку јавног дјеловања. Наиме, почетак 40-их година 19. вијека период је пуног замаха хрватских илираца, године су то у којима заредом излазе њихови програмски списи и године кад Никола Беговић као сасвим млад човјек учитељује у српској школи у Костајници. Ту он, први на овим странама, прославља са школском дјецом св. Саву као главног националног светитеља. Нема сумње да је почетну идеју могао усвојити у богословији сремско-карловачкој, а сасвим је сигурно да је много тога усвојио од свог владике Лукијана Мушицког, што је касније тешко или никако признавао. А данас је довољно прочитати Лукијаново стихотвореније „Жертвоприношеније србском имену - На дан Светог Саве Архиепископа Србског”, објављено у новосадској „Седмци” 1856. године, а спјевано „у Карлштату 1832.” у истом броју у којем и Беговић објављује неке од својих првих прилога, па да се види да је велики српски пјесник прецизно формулисао многе идеје које ће отац Никола касније бранити као своје. Прва је строфа ове пјесме својеврсна апологија српског националног имена и пјесничка формулација поп Николиног програма:

*„О име Рода! Не ће те срећан
син / Изневјерити. Светиња с'
Народу / Ти Србском! Свеште-
ник је сваки / Србљин при све-
штеном огњу твоме!”*

Али то је и логичан однос између истакнутог интелектуалца и народног свештеника. Занимљивије је за оцртавање хисто-

ријске улоге нашег аутора његово касније образложење увођења светосавског култа. Учинио је то ријечима с којима је на властитом примјеру, накнадно, поштено разголитио процес производње традиције у зачетку, национално-интеграцијског процеса: „Право да речем, ја онда ни сам не знадох, колико је био велик тај наш народни светитељ, јер није ми нико имао да каже. Али сам некако слутио и осјећао, како би требало да га слаavimo. И да не имајасмо светог Саве, чињаше ми се, да бисмо га морали створити.” Он овдје помало прецјењује своје слутње и осјећаје, али и говори истину. Кад је 1845. године у Плашкџом рукоположен за презвитера од владике Евгенија Јовановића, прву је своју бесједу посветио Сави Немањићу, а у Перни је спјевао и своју, крајишку верзију светосавске химне, прилагођену времену и политичким околностима. (Исцрпнија прича о развоју и верзијама овог важног текста до данашњег дана, остаје један од бројних необављених послова хисториографије националне културе.)

Никола Беговић је у једном био законито и лојално дијете свог времена и простора, и он се, унаточ повремено силној егзалтацији свог српства, у србијанске ствари ни на који начин није пачао. Он је свједочио животом и оно што није знао из прве руке, није му било тема. Својом је домовином звао оно што је сам геополитички дефинисао као „српске стране”, понешто опрезно, али ипак широког замаха, међу водама Уном и Купом, Савом и Дравом. Отворена питања овог простора су била једино што га је занимало и чиме се бавио. Ослањао се при том на спорадично али ипак замјетно познавање њемачке релевантне литературе, о чему је оставио податке у својим бројним текстовима. Тако у „Магазину” за 1865. годину објављује текст „Комоговина и Плашки”, у уредничкој напомени Герасим Петрановић пише да је то управо красан саставак, и у њему овако дефинише задаћу своју

и својих савременика: „Вриеме ово наше, у коме ми живимо, јест таково вриеме, које рађа народе. Народ, који данас не запате живота, тај је народ пропао...” Каже да је стара истина да велике силе једу мале, јер је човјек од природе неправедан. Дакле, од окружења се нема чему надати, на сваком је да се сам побрине о себи. Из лако разумљивих разлога Беговић се још не бави питањем националне државе, у то ће загристи већ прва генерација послје њега, он само каже да се Срби морају борити за

своје право, при чему у овој фази посебна улога припада људима од пера. „До ученије Срба стоји да народ обљуби књигу своју. Они су дужни проговорити с народом његовијем гласом. Народ је попут рога. Бадава ће неко пирити у широку страну, неће рог дати гласа; али тко окрене у писак, тај ће изродити гласе какве он само умије.” Једва да је могуће прецизније сочним народним језиком описати потребу и улогу националне интелигенције у заједничком послу. Наравно, тамо гдје је није било, њена је улога припадала и западала у дио једино национално-просвјетитељском дијелу свештенства, идеолог којег је био Никола Беговић. Идеолог народу своме и идеолог самом свештенству.

У стварању модерне нације није се могло кренути другачије него од приче о прошлости. Већ смо спомињали његове вапаје

над народним заборавом, томе се увијек изнова враћао, па је хтио - не хтио, и ту бригу у првом тренутку морао преузети на себе. Гледајући друге развијеније, господујуће народе, знао је да се „без повијести и њене логике, неможе ни овоме народу помоћи.” У овом се послу сусрео са неисписаним листом, барем на матерњем језику, и српска и хрватска хисториографија биле су у повојима, незнање о хисторији пречанских Срба тада је било свеопште, нарочито међу њима. Беговић каже да се хрватски учењаци, немаре тијем бавити, не иде њима у рачун то”, а Срби „пригњечени са све стране”, заборавили су своју прошлост, а и ономе што памте, не разумију смисао и значај. Његов закључак је опет класичан, директно употребљив за данашњег хисторичара оног времена: „То се нигђе код нас у школама не показује, до књига тије недолазимо, нити за њи сватко знати може. Управ је то била пасија, да сам се ја за тиме одао. Није то требало у обичном животу. Но пробуђена свијест народа почимље захтијевати да сваки своја права добро проучи, па да их себи присваја. Како год су србске кости по туђијем земљама просуте, тако је и србска повјесница просута по туђијем књигама и архивима.” Допринос којег је он са својим поштеним и простодушним концепцијама и озбиљно ограниченим знањем дао на том пољу, у складу је са напријед истакнутим оквирним чињеницама. Био је бољи идеолог него реализатор. Данас немају већу вриједност ни његова у Новом Саду прештампавана „Историја цркве србске”, ни фељтон о Михајлу Тадићу, банијском хајдуку, ни историја српско-православне црквене општине горњокарловачке. Али је његов почетак био довољно искрен и снажан, па утолико и дубоко утемељен, да је већ у идућем кољену његов ученик Манојло Грбић могао дати до данас у много чему непремашено тротомно „Карловачко владичанство”. Обилато кориштено и цитирано у Слијепчевићевој „Историји

СПЦ”, ово дјело активно живи до данас, а изашло је за Беговићева живота. Конципирано је и написано тако да га је и сам Беговић без премишљања могао потписати.

На срећу, није му било тешко ни зазорно признати да нешто не зна. То га није увијек спашавало од митоманских ексцеса, али и кад расправља једну од својих омиљених тема, ону о преварној католичкој политици унијаћења и туђинским интерпретацијама те повијести, он је у стању повући се, ипак назначивши што мисли: „Ја би срцем и душом радо узео у обрану и Вратају и Мијакића; али немам историчкога оружја у руци, па се морам за овај час (ох тужни Србине!) поклонити моме противнику, који је до зуба наоружао се.“ Он би „срцем и душом“ бранио и своје предшаснике, разумијевајући њихова лутања и колебања у тешким временима, означивши тако пут којим ће у овом поглављу проћи и Манојло Грбић. И на другим мјестима он реторски зазива веће зналце од себе, али не бјежи од проблема. Такав слободан ход допринио је више него ишто друго да у пола вијека свог учитељевања и свештениковања, од Костајнице до Карловца, међу свештенством и народом стекне јединствен углед и знатно надрасте своју формалну позицију. Никада не мијењајући заставу и не сагињући главу, барем не без гласна гунђања, увијек у обрамбеном ставу за своју цркву и народ, свијетлио је као примјер и успијевао у многome о чему други нису ни размишљали. Са задовољством му је то признао његов разбарушени а одушевљени поклоник Симо Лазић Лукин, сажимајући укратко његову највећу заслугу: „Док Беговић не уздрма Крајином тамошњи Србљи и сами се називаху „Власима”, само да их браћа пусте с миром. Али Беговић зареди од господске палаче до последње колибице, па утамани ту губу „влашку” и постави достојање српског имена. Ту бесмртну заслугу признају му данас и злотвори кад кажу: Беговић је

створио Српство у Хрватској!” Овако казано, то је свакако претјеривање, он то није могао радити ни урадити сам, Симо Лазић по свом обичају и овдје полемизира са противницима, и поп Николним и својим. Рад се овај одвијао унутар европског и регионалног оквира који му је погодновао, па ако и има нешто у оној како прегатоцу Бог даје махове, отац Никола је ипак само најистакнутији и међу многим заслужним за стварање српског националног покрета у горњој Крајини.

Као прави националиста он је био поносан на тај свој крај, није крио ни једну ману људи и њихових обичаја, често спомињао пропадање морала и вјере, али ником другом није дао ни да то спомене. Кад је једном приликом загребачко службено новинско гласило објавило не претјерано злочест, али помало сажалан текст над православном црквом и односом вјерника према њој, упоређујући свакодневну посјећеност ње и католичке цркве, он је сочно и духовито одговорио у тексту: „Немој ти куме мене бранити.” Узгред, народне су му пословице биле омиљено реторско и стилско помагало, знао их је из прве руке и мајсторски користио. Био је сретан кад је могао написати како је идеја српске аутономије нарочитог коријена ухватила баш у горњој Крајини, а кад је позивао „хоћемо нашу цркву и српско име, од Зрмање до Вршачких планина” („Србобран”, јул 1885.), чинио је то са своје основице којој су крајње тачке чинили село Перна и варош горњи Карловац.

Мање-више успјешан суживот у њему су остварили трезвени народни свештеник и одушевљени национални борац. Позивао је на братство и слогу, стилски и људски увјерљиво, али као да је очекивао да му на то одговори неко други, а не они на супротној страни, којима се обраћао. Мучио се с тим, и био је искрен у својим зазивањима јединства, и у дубини душе чврсто увјерен како једину слободну и праведну кућу чине српство и

православље. Ипак, на више је мјеста упозоравао српско учитељство на њихов узвишени позив и опомињао „да је његова задаћа да буквицом и својим примјером подрани младо српство у стиду и здравом поносу, само не у пркосу.” Он, који је много тога засновао баш на пркосу, морао је најприје као свештеник знати мане таквог полазишта, а као национални радник, видео је да такав пут не води у добру будућност. Није вјеровао у голи ауторитет и страх, већ у настојање да се у дјетету развије здрав понос, јер не буде ли тако, дијете ће неизбежно постати „фанатик или подлац”. Ова му педагогија и данас служи на част.

Стална тема му је, дакако, била католичка црква, а нарочито унија коју је називао мостом за разнарођивање и рушење православне вјере и цркве, и не може се ни данас рећи да је у томе много гријешио. Са католицима је лако по народски обрачунавао; Бог сам непосредно свој благослов дијели а без малте и Римске и Цариградске... Какав Рим, он ни своје владике није зарезивао више него што је морао, а тек му је „златоглава” Москва у личној географији значила нешто више. Горчину према малограђанској вјерској нетрпељивости акумулирао је највише у Карловцу. У тексту о хисторијату те црквене општине присјетио се и из архива преписао упечатљиве детаље; и тајног сахрањивања умрлих православца јер на јавно нису имали право; и оптужби неких грађана како им „стаје вода” на звук српског звона; заклињања неких да ће лајати „как цуцки” ако туда икада зазвони звоно са српске цркве; или других да ће први до нијети нечист на српски олтар... 1868. године Беговић опомиње: „Наравски, да су такви ударци одјекивали из кужнога Карловца по оближњијем селима србскијем, и сасвим се даје разумјети да је у народу то злу крв причињавало... Букнуће Карловац у часу са све четири стране! долазаше грозни одпоздрав из крајине...” Био је то дио његовог доприноса при-

чи о хрватско-српским сукобима. У њој ни он није невин, али и овдје му се мора признати да је отворено и храбро формулисао полазне позиције.

Уније се дохватио још једном, у тексту о Жумберку, стајахој теми аутора из православног круга. Али друге су сада прилике, друге задаће на дневном реду, и другачији је ово Беговић, једино храбар у закључцима као што је увијек био. „Унија нема више старог значења”, пише он, али упозорава на ново вријеме: „Него има ту нешто друго, на што нам пазити ваља: Народност наша србска, наша славенска црква, наша ћириловска књижевност, то су аманети наши на које пазити и за њи још свеудиљ стрепити морамо. Ништа би било и спахију плаћати и „петров динар” папи давати – али растати се од гробова нашије отаца изгубити србско име и народност: то је највећи губитак!” И за једног Николу Беговића, макар и реторске фигуре биле у питању, ово су радикалне формулације. Није он лако, ни онако успут, „пристајао” на петров динар, морала је најкрупнија ствар бити у питању. И била је, за њега који је свештеник био по професији, а национални борац по опредјељењу. Мало је било оних на које се могао позвати и угледати. Један од ријетких био је значајни српски књижевник оног времена Никола Боројевић, рођен у Оточцу, читав радни вијек провео на положају нижег крајишког официра, сахрањен на карловачком православном гробљу, као и Беговић касније. Беговић му је говорио на парастосу у карловачкој цркви св. Николе. Хвалећи његову националну свијест и књижевни рад, он каже како се Боројевић трајном успјеху надао само у једном случају; „ако на име народ само схвати дух времена (!) те окрене са својим програмом, па да буде пре свега Србином, а онда истом православним Хришћанином”. Ово опет треба разумјети у контексту времена и окружења. Он је јасно осјећао да у пречанским крајевима и православље

остаје празна љуштура без српске националне свијести и културе, којој су важан дио чинили народни обичаји. Као што ни социјална промоција појединаца није много вриједила народу, ни понос на „своје”, ипак све бројније официре, генерале, чиновнике. Поп Никола је зазивао нову националну, грађанску структуру и хијерархију. Више се пута освртао и отресао на „царске” људе; видио је у животу да су такви унапредовали по дефиницији за његов народ и цркву изгу-

бљени и убитачно прецизно констатовао, како је народ, „поред своје саможиве велике „господе”, све дубље и дубље падао у страшну сиротињу, љуте болести и тешку поквареност”. Тешка поквареност и данас тешко звучи, објаснити се дијелом може сиромаштвом и заостајањем у друштву које су почели прожимати модернизацијски процеси.

Из свега се овога види да Никола Беговић није био обичан прота, да је молба владике Каћанског често и те како из владичанске позиције била оправдана, и да је отац Никола, све Богу се молећи и народу служећи, знао све формалне границе и оквири прекорачити. Није зазирао ни од јавног ангажмана у црквеном животу, користећи један од врхунаца у животу православља у овом дијелу Европе; посљедње деценије карловачке митрополије. Увијек је био спреман стати

у обрану парохијалног свештенства и рећи коју о својим претпостављеним, и нарочито о монасима генерално. Ове никако није волио, а гомирци су га само учвршћивали у томе увјерењу. Монахе је звао „држалом буздована Душанова”, темељем немањихке цркве и државе. Коријен изрођавања њиховог проналази већ у том периоду кад их је подишла грешна гордост, па су се касније баш они у пречанским манастирима „католичили и унијатили, да постигну владике и понесу одликовање”. Мушицком приговара велику строгаћу и оштрину, „да је попу брада тек сапуницом прилепљена стајала, и чекало се на готову бритву”; Јевгенију Јовановићу једва је признавао да је „бар језиком српским подржавао сvezу духовну по владичанству”. Нарочито је киван био на Плашки, или „Плачки”, како га он зове. То је село сматрао недостојним владичанске столице, стање цркве и народа у њему било је поразно, црквене старјешине су тамо „осјечене главе смућеног народа”. Тамошња црква живи по принципу; „не вјерује владика попу, а поп невјерује никоме.” Народ хвали само оног попа који је спреман са столицом у руци на владика кренути, или хајдуке, који на преосвећеног потезу јатагане да га „сасијеку, да га неће пилићи позобати.” А кад је сам стизао у Плашки, знао се и на владике сажалити. Био је за то да епископално сједиште буде у Карловцу, међу свијетом, гдје и за Србе могу постојати образовне и културне могућности. Залагао се за право црквених општина да бирају своје свештенике, па и за то да се „избор владика поврати народу.” У погледу женске равноправности, иако из патријархалног извора, имао је људске и напредне погледе.

Насупрот монасима стајало је народно свештенство, чији значај и морал слика у свијетлим бојама. Оно живи у браку, „и то је најодличнија црта његова”, обара се на удовство међу њима, које се у цркву увукло „по мраку средовјечне (средњевјековне оп.а.)

глупости"; љути се на наметнуто „руво туђинскога кроја“, свештеничку одежду, чија је унификација била велика брига и настојање неких владика, а продирала је са много тешкоћа. Руга се како су мантије и ћелепуши постали „главном биљегом православија, а наука и већ такве ситнице нијесу ето баш тако журне нарави“; борио се за свештенство у старости и болести, данас би рекли, синдикално или организовано...

Није ово ни изблиза све што је Никола Беговић радио, мислио и записао, али је за једног човјека много и оволико. Био је он својеврсни хисторијски логични парадокс. У времену у којем је посуда, па и међу пречанским Србима, друштвена улога Цркве стијешњена, у којем се и крајишници сусрећу са свијетом и напретком, сиротињско је горњо-крајишко православље и његово свештенство изродило свог најистакнутијег припадника. Израстао у свом времену и простору, он је ревновао и за вјеру и за просвјету; једне процесе је довршавао, друге отварао; био је свештеник близак Светозару Милетићу и Политу Десанчићу; био критичан према црквеној хијерархији, и уједно, жестоки бранитељ православне цркве

пред католичким пресизањима; обожавао је свој народ и написао о њему судове каквих се не би постидило ни какво правашко перо. Био је и остаће записан као један од очева српске нације у горњој Крајини.

Од његових књига, недавно су друго издање доживјеле „Српске народне пјесме из Лике и Баније“, а ово наше издање „Живота Срба граничара“ вјерно је оном загребачком издању из 1887. године. Свој ће живот имати и одлична књижица Симе Лазића Лукина о њему. Књига „Живот Срба граничара“ својеврсна је енциклопедија живота народа Баније и Кордуна и утолико је непревазиђен документ за националну и не само српску, етнологију и културу. А за њеног аутора она је била и нешто више. На народно-црквеном сабору у Карловцима, јуна 1871. године, он је као посланик, говорио баш о обичајима народним, потакнут изнесеним предлогом, неког из редова свештеничке сабраће, да обичаје у интересу цркве треба искоренивати: „Обичаји српски одржали су нашу народност и цркву на све стране а нарочито у Хрватској и Славонији - под „Турчином“ и под „Каурином“. Нама су обичаји наши замјењивали цркву и школу нашу; па и данас богме још ту је

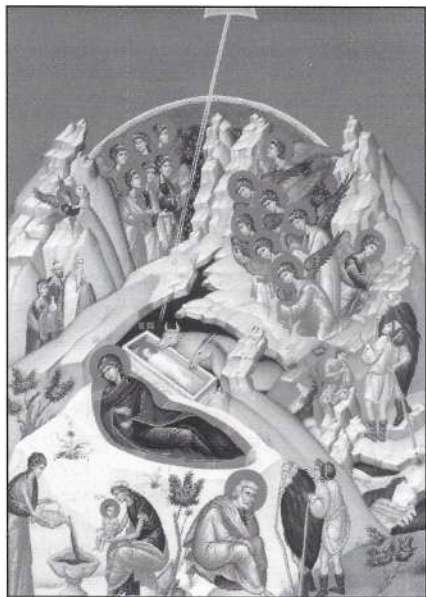
сва снага умна и српска по наш народ. Ту је баш на обичају сваки Србин и Српкиња слуга божји и чувар својие светиња.“

Ово су ријечи које и данашњи хисторичари морају озбиљно прочитати и ишчитати из њих све што им знање нашег времена омогућује. Оне нису тек поп Николина досјетка, него дио важне хисторијске истине о народу којем је он посветио сав свој живот. Те ријечи прецизно изражавају смисао којег је он придавао овом материјалу и могу му служити као својеврсни мотто. У поговору београдском издању ове књиге Миодраг Матицки је с правом истакао: „Беговићева књига (...) носи у себи приповедни тон, тон усменог обраћања и казивања и, поред документарности, то је њена највећа вредност.“ Никола Беговић је изронио ову књигу из времена и живота и њоме учврстио своје мјесто међу водећим личностима и ствараоцима српског народа по западним странама; међу Шобатима, Кијуцима, Мркаљима, Утјешеновићима, Бројевићима, Будисављевићима, Грбићима... Предговорнику који признаје да нема потребну дистанцу према теми и личности задовољство је истакнути како вјерује да би отац Никола био задовољан оваквим закључком.

БОЖИЋНИ ПОСТ

Стварни пост приводи човека смирењу. А у смирењу човек стиче сазнање, да за човека спасење лежи једино у Богу, у његовој милости.

Установљавање Божићног поста, као и других вишедневних постова, датира се у прве векове Хришћанства. Већ од IV века свети Амвросије Милански, Филистрије, блажени Августин помињу у својим делима Божићни пост. У V веку је о Божићном посту писао Лав Велики. Првобитно је Божићни пост трајао за једне хришћане седам дана, а за друге - мало дуже. На сабору 1166. године који је одржан у време константинопољског патријарха Луке и византијског цара Мануила свим хришћанима је било наређено да поштују 40 - дневни пост уочи великог празника Христовог Рођења.

Антиохијски патријарх Валсамон је писао, да "је сам Свјатитељ Патријарх рекао да иако дан тих постова (Успењског и Божићног) нису одређени правилом, потрудимо се међутим да следимо неписано црквено предање и дужни смо да постимо ...од 15 дана новембра". Божићни пост је последњи вишедневни пост у години. Почиње 14/27. новембра и траје до 24. децембра/6. јануара, траје четрдесет дана и због тога се у црквеном уставу назива Четрдесетницом, као и Велики пост.

Божићни пост је установљен ради тога да бисмо се пре дана Христовог Рођења очистили покајањем, молитвом и постом, како бисмо чиста срца, душе и тела могли са страхопоштовањем да дочекамо Сина Божијег Који се јавио свету, и да би Му поред обичних дарова и жртви, принели наше чисто срце и жељу да следимо Његово учење.

Утемељитељем хришћанског подвига сматра се сам Господ наш Исус Христос, који је уочи ступања у подвиг искупљења рода људског укрепио себе дуготрајним постом. И сви подвижници, почињући да служе Господу, наоружавали су се постом и нису друкчије ступали на пут Крста но спроводећи пост.

† Мојсије после поста од четрдесет дана усудио се да се попне на врх горе Синаја, и да прими од Бога плоче са десет заповести.

† Пророк Самуило био је плод поста. Његова мајка Ана, пошто је постила, помолила се Богу: "Господе сила, помилуј ме и подари ми дете, па ћу га посветити Теби".

† Великог јунака Сампсона је пост учинио непобедивим. Преко поста је зачет у утроби матере своје. Пост га је родио. Пост га је одојио. Пост га је одхранио. Онај пост којег је одредио анђеос: "Дете које ћеш родити, не треба да окуси ништа од плодова винограда. Неће пити вина нити било које друго опојно пиће". Док је Сампсон живео са постом, побеђивао је на хиљаде Филистејаца, рушио врата утврђених градова, задавио рукама лава. Међутим када је напустио пост и Далилда га навела на пијанство и у блуд, био је заробљен, ослепљен и исмејан од својих непријатеља.

† После поста од четрдесет дана удостојио се пророк Илија да се сретне са Господом лицем у лице. После поста васкрсао је умрло дете и показао се јачим од смрти.

После поста затворио је небо да не пада киша за три и по године. То је учинио да би омекшао тврдокорност срца Израјљаца који су се били предали разврату и безакоњу. Тако је изазвао принудни пост у целом народу, док се не покају и исправе своје грехе, који су проистекли од удобног и разнеженог живота.

† Пророк Данило, који за двадесет дана није окусио хлеба нити пио воде, поучио је чак и лавове да посте. Гладни лавови нису га растргли, као да је имао тело од камена или бакра или неког другог тврдог материјала. Пост је ојачао тело Пророка и учинио га неповредивим за зубе звери, као што боја чини гвожђе неповредивим за рђу.

† Живот Светог Јована Крститеља био је непрекидни пост. Није имао ни кревета, ни трпезе, ни имања, ни стоке, ни магацине хране, нити било шта друго од онога што се сматра неопходно за живот. Но управо због тога Господ је посведочио да је он "највећи од рођених од жене".

† Пост је подигао до трећег неба и Апостола Павла. Њега чак убраја у невоље и страдања која је поднео у своме мисионарском раду за славу Божију и спасење људи.

† Ниневљани, да нису постили и они сами и њихова стока, не би избегли катастрофу.

† Пост је моћно оружје против демона. "Овај род (демонски) не изгони се ничим другим, до само молитвом и постом", рекао је Исус након истеривања демона који је био обузео једног младића.

Ми не треба да умртвљујемо своје тело, него своје страсти. Пост не значи да се само уздржавамо од мрсне хране, већ је то првенствено одрицање од злочестивих мисли, жеља и дела. Телесни пост је свакако неопходно помоћно средство у борби против страсти, нарочито против гордо-

сти која се сматра кореном сваког даљег зла. Стваран пост је првенствено уздржавање од сваке похоте. Без духовног поста, кажу оци, сам телесни пост Бог не прихвата. Пост има у првом реду духовни смисао и он је органски повезан са целокупним духовним животом. Стварни пост приводи човека смирењу. А у смирењу човек стиче сазнање, да за човека спасење лежи једино у Богу, у његовој милости. Код стицања свих врлина и код испуњења свих заповести, свети оци придају врлини расуђивања највећу важност. Расуђивање значи дар разликовања онога што је корисно, и онога што је штетно - тамо где је истина, и тамо где је лаж.

Лав Велики пише: "Само поштовање уздржања је одређено у четири временска периода, како бисмо у току године спознали да нам је непрестано неопходно очишћење и да при расејаности живота увек треба да се трудимо да постом и милостињом чистимо грех, који се умножава због телесних слабости и нечистоте жеља".

Према речима Лава Великог, Божићни пост је жртва Богу за сакупљене плодове. "Као што је нама Господ подарио овоземаљске плодове, - пише светитељ - тако и ми у време тог поста треба да будемо дарезљиви према сиromашнима".

Према речима Симеона Солунског, "пост Божићне Четрдесетнице изображава пост Мојсија, који је постивши четрдесет дана и четрдесет ноћи добио на каменим таблицама Божије заповести. А ми, постевши четрдесет дана, созерцавамо и примамо живу Реч од Дјеве, не нацртану на камену, већ оваплоћену и рођену, и присаједињујемо се Његовој Божанској плоти". Св. Фотије Цариградски каже: "Пост благопријатан Богу је онај који подразумева поред уздржања од хране и удаљење од сваког греха, мржње, зависти, оговарања, неумесних шала, празнословља и других зала. Онај који пости само телесно не трудећи се у врлини личи на човека који је саградио лепу кућу, али у њој живи са змијама и скорпијама."

Монах Спиридон

ПРАВОСЛАВНИ НИСУ ДРУГЕ ВЕРЕ

Коментар на чланак објављен у Јутарњем листу 30.11.2009 год.

Православни нису друге вере, каже у својој јутарњој проповеди Живко Кустућ, наводећи како цариградска и римска црква имају добре односе и већ годинама заједно славе своје осниваче и заштитнике, браћу апостоле Андреја и Петра. Даље се говори о позитивном односу хрватских бискупа према блаженопочившем Патријарху српском Господину Павлу. Патријарх је био изузетна личност беспрекорног хришћанског, може се рећи светог живота и потпуно је природно да људи који и сами деле хришћанска духовна искуства и уверења то увиђају без обзира што припадају римокатоличкој вери. Нико од црквених људи, било које цркве, није остао равнодушан према заиста великој и реткој патријарховој духовности, чак су то потврђивали припадници и представници нехришћанских вера.

Познато је да је Други ватикански концил показао јасну и недвосмислену тежњу римокатоличке цркве да се врати на темеље који су постављени још у првим вековима цркве. Донесене су бројне одлуке које се тичу Литургије, односа Цркве према свету инспирисане тадашњим историјским приликама, и посебно оне које се тичу односа према Православној Цркви. Концил је унео свеж дах у односе према црквама и донекле померио границе ригидног и бесплодног конфесионализма који је доминирао римокатоличком теологијом у ранијем периоду. Идеје концила су којекако прихваћене у редовима нижег свештенства и народа. Многе су од самог почетка биле релативно неприхватљиве за шире масе верника, у зависности од локалних прилика. У савременој пракси римокатоличке цркве, јасно се види да концил није у многоме заживео, осим када је реч о литургијском поретку. Што се тиче осталих аспеката практичне побожности овај утицај се губи.

Међуconfесионални православно-римокатолички односи су веома осетљива тема на овим просторима где су биле још свежее ране II светског рата, који је за православни живот донео крвава страдања. Затим се десило и последњи сукоб који је још само продубио већ ионако болна искуства, тако да су концилске идеје на екуменску тему биле готово безнадежни идеализам када је реч о овом простору, где цркве не само нису биле сестринске него су се нашли разлози да једна свесрдно учествује у истребљењу оне друге из свог животног простора и то методама које су подразумевале далеко радикалније поступке од самог прекрштавања. Није далеко иза нас време када су припадници једне „сестринске цркве“ масовно насилно прекрштавали припаднике друге.

Данас после великог егзодуса Православних Срба са ових простора, оно народа што је преостало, изложено је релативно суптилном покрштавању, стварањем негативне атмосфере према свему што подсећа на „сестринску“ Православну Цркву и веру. Оваквом стању доприносе ставови римокатоличког клира који се крећу од одбојних или отворено непријатељских, све до у најбољем случају индиферентних, што се види у проповедима које су неретко упадљиво политички обојене и углавном имају изразито националистички тон, иако је такав облик готово борбеног етнофилетизма неспојив са духом Цркве Христове, да не помињемо да се овакве проповеди граниче са говором мржње што има катастрофалне последице на плану међунационалних односа.

Управо би римокатоличко свештенство, будући да припада најбројнијој цркви у Хрватској требало бити прво које ће интензивно радити на томе да се мења свест људи о овом изузетно осетљивом питању. Праве поруке засноване на истинским хришћанским вредностима треба да стигну до обичних верника, међу којима влада непознавање, неповерење и може се слободно рећи, отворена одбојност према другима, тј. православнима. Став који је изнесен у „Јутарњој проповеди“ најжалост се чује само из високих теолошких кругова, тако да се стиче утисак да добре и часне идеје концила служе данас након готово пола века углавном у политичке сврхе, без искрене жеље да се нешто промени у свести људи, а таква промена нам је свима насушно потребна да би се превазишли евентуални будући проблеми којих у прошлости није било мало и да би битисање на овим просторима било лакше за све нас који ту живимо.

Потпуно је бесмислено користити и узимати за пример добре односе који данас, хвала Богу, постоје између Васељенске Патријаршије и римске цркве и правити се да је самим тим цели проблем решен. То је само почетак једног дугог, муког и неизвесног процеса, на још веома високом нивоу, што никако не може бити мерило овдашњих прилика. У Хрватској, ово је веома осетљива тема, која је извор многих болних и тешких искушења за православно становништво. Гор не гирало буде о овим питањима ћутало, говорило шапатом или што је још горе негирало постојање проблема, неће бити помака у решењу него ћемо се од њега удаљавати. На крају крајева, недопустиво је да у XXI веку у земљи која је на прагу европских интеграција постоји тако висок степен једне тихе дискриминације као што је то случај за православним српским народом у Хрватској.

АКТУЕЛНОСТИ

Преузето са интернет презентације Епархије горњокарловачке

**Сјекира у вратима
храма Св. Георгија у Ријеци**
• 28.06.2009 год.

На дан празновања Светог великомученика кнеза Лазара на главним улазним вратима храма Светог великомученика Георгија, пре служења Свете Литургије, затекли смо забодену велику секиру поред које је на вратима била налепљена мања налепница на којој је писало ХОС. Јужна врата храма су мало оштећена и поред врата остављена је мала фотографија са ликом хрватског генерала Анте Готовине. Северни прозор олтарског дела храма је разбијен мањим комадом бетона који је пао у олтар. О свему овоме обавештена је полиција која је до почетка Литургије извршила увиђај а секиру однијела као доказни материјал.

**Прослава манастирске
славе у Гомирју**
• 07.07.2009 год.

На дан празновања Рођења светог Јована Претече и Крститеља Господњег Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Гомирје уз саслужење свештенства и монаштва Епархије горњокарловачке. После резања славског колача, Владика је у својој литургијској беседи поздравио све присутне и говорио о значају празника и истакао подвиг и страдања Светог Јована Крститеља и нагласио да сви ми Право-

славни хришћани треба да кренемо његовим стопама тј. путем спасења, љубави и страдања за Господа да би задобили коначан циљ а то је вечни живот у Царству Божијем. Манастир Гомирје овом приликом је посетила и делегација коју је предводио саветник председника Републике Србије Господин Млађан Ђорђевић, амбасадор Републике Србије у Хрватској, Његова Екселенција Господин Радивоје Цветићанин, конзулица Србије Госпођа Мира Јегдић као и савјетник министра за културу у влади Хрватске Господин Чedomир Вишњић. Поводом овога великог празника верницима је после свете Литургије приређена трпеза љубави.

**Храмовна слава у
Личком Петровом Селу**
• 12.07.2009 год.

На велики Православни празник Светих Апостола Петра и Павла Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у Личком Петровом Селу. У духовној поуци коју је упутио верном народу Његово Преосвештенство је позвао вернике да се врате својој вјери и својој Цркви долазећи, причешћујући се и учествујући на Светој Литургији и тако сведочити праву и истиниту веру. Владика је нагласио да су се око овога храма вековима окупљали Православни Срби прослављајући Бога и свете Апостоле, изразивши уверење да ће се тако окупљати и у будућности. Овом приликом владика се захвалио приложницима који су својом небичном љубављу помогли обнову овога Светог храма. У повратку из Личког Петровог Села Епископ Герасим је обишао храм Успења Пресвете Богородице у Врелу, а потом и манастир Богородице Тројеручице у Д. Будачком.

**Епархијска слава
Епархије горњокарловачке**
• 17.07.2009 год.

Поводом обиљежавања епархијске славе епархије горњокарловачке, на празник Светог свештенослужитеља Саве, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим, уз саслужење свештенства и монаштва подручне епархије, служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Богородице Тројеручице у Доњем Будачком.

Литургији су, поред великог броја гостију присуствовали и представници Вијећа српске националне мањине Карловачке жупаније, који Светога Саву горњокарловачког прослављају као свога заштитника. У току Литургије, после заамвоне молитве, извршен је обред резања славских колача и овећења славског жита, након чега се присутнима обратио епископ Герасим честитаваши им крсну славу. У својој посебно надахнутој и инспиративној беседи, Епископ Герасим је говорио о мученичком страдању Епископа Саве (Трлајића), о страдању свештенства и монаштва наше епархије као и о многобројним јамама и страстима у којима су звјерски побијене хиљаде и хиљаде православних вјерника. Епископ је посебно нагласио потребу да се сва та мјеста страдања морају достојно обиљежити и сачувати од заборавља, за спомен неким будућим генерацијама, а Господа свемилостивог замолио да се овакви злочини никад више не понове у историји рода људског.

**Света Архијерејска
Литургија у Огулину**
• 19.07.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим у Недељу шесту по Духовима, служио је

Свету Архијерејску Литургију у Огулину и том приликом крстио малу Анастасију (Христину), ћеркицу пароха парохије огулинске презвитера Милана Симића.

У својој крштењској беседи заблагодарио је Епископ Герасим Господу на овом великом тренутку када је Црква Христова задобила новог члана, пожелевши родитељима свако добро од Васкрслог Господа и да мала Анастасија узрасте на понос својој Цркви и своме народу.

Прослава Преображења у манастиру Комоговина • 19.08.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим поводом празника Преображења Господњег служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Комоговина уз саслужење свештенства и монаштва Епархије горњокарловачке. Говорећи о овом великом празнику верницима који су се сабрали на Светој Литургији, Епископ Герасим је нагласио да као што су ученици Христови постали сведоци Његовог Божанства тада на гори Тавор, и ми смо данас позвани да сведочимо Његову непролазну Таворску Светлост сабирањем на Светој Литургији и учествовањем у Чаши Живота.

Манастир Комоговину посетио је и Председник Вијећа српске националне мањине загребачке жупаније и града Велике Горице, Господин Драгољуб Гератовић са већницима, који су у разговору са Владиком Герасимом обећали свесрдну помоћ у обнови ове светиње. Надамо се да ће у скоријој будућности, манастир Комоговина бити обновљен у свом пуном сјају.

Прослава манастирске славе у Доњем Будачком • 25.07.2009 год.

У манастирском храму Светих апостола Петра и Павла у Доњем Будачком прослављен је празник чудотворне иконе Пресвете Богородице Тројеручице. Светом Архијерејском Литургијом начелствовао је Његово Преосвештенство Епископ штипски и брегалнички Г. Г. Марко уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г. г. Герасима, монаштва епархије осјечко-пољске и барањске, далматинске и бихаћко-петровачке, те свештенства и монаштва епархије горњокарловачке.

Након резања славског колача и освећења славског жита, Епископ Герасим се обратио пастирском беседом у којој је поздравио и захвалио се гостима из других епархија и верном народу, што су дошли да сви једнодушно учествују на Светој Евхаристији, те узношењу молитава Пресветој Богородици као заштитници православних хришћана. После Свете Литургије братство манастира је у манастирском конаку припремило трпезу љубави за све госте.

Рукоположење у храму Светог Николе у Карловцу • 23.08.2009 год.

У Недељу XI по Духовима у храму Светог Николе у Карловцу, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију уз саслужење свештенства браничевске и горњокарловачке Епархије и том приликом у чин ђакон рукоположио Сашу Умићевића, студента Бог. факултета у Београду.

У својој беседи заблагодарио је Епископ Герасим на овом значајном тренутку када Епархија горњокарловачка добија новог посланика на њиви Господњој.

Света Архијерејска Литургија на Ријеци • 06.09.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим служио је у Недељу XIII по Духовима Свету Архијерејску Литургију у храму Светог Николаја на Ријеци уз саслужење протопрезвитера Миће Костића пароха парохије ријечке, презвитера Братислава Ђорђевића, пароха парохије III параћинске, презвитера Слађана Никића, пароха парохије оточачке и презвитера Горана Славнића, пароха парохије II карловачке.

Епископ Герасим у својој беседи поздравио је верни народ који се у великом броју сабрао да би учествовао у Светој Евхаристији а деци полазницима православног катихизиса честитао почетак школске године како би били на понос својој Светој Цркви и своме народу.

Након Свете Литургије Његово Преосвештенство Епископ Герасим осветио је просторије Српске православне Црквене општине на Ријеци.

Храмовна слава манастира Св. Јована Крститеља у Медку • 11.09.2009 год.

На празник Усековања главе Светог Јована Крститеља, Епископ Герасим је служио свету архијерејску литургију уз саслужење свештенства и монаштва епархија, далматинске и горњокарловачке у манастиру Медак у Лици. Светој литургији је присуствовао и већи број православних верника Лице и Далмације. У свом обраћању верницима Епископ Герасим је говорио о значају празника, истакавши да је „Свети Јован Крститељ учитељ покајања, смирења и подвижничтва. Речима Покајте се јер се приближи царство небеско,

припремао је пут Христу, а припремао је и народ и народе, те речи одзвањају и данас и оне су основ нашега спасења. Речима Радујте се јер долази Онај који има власт да покида окове смрти, говорио је пророцима и праведницима и свима мртвима у царству смрти, припремајући их за силазак Христов у ад и васкрсење из мртвих“.

После заамвоне молитве Епископ Герасим је служио парастос свим побијеним 1993 године, од хрватске војске, православним Србима у Медачком џепу.

Света Архијерејска Литургија у Мариндолу • 13.09.2009 год.

У Недељу 14. по Духовима у Мариндолу (Словенија) у храму Светих апостола Петра и Павла, Његово Преосвештенство Епископ далматински г.г. Фотије служио је Свету Архијерејску Литургију уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г.г. Герасима и свештенства епархије горњокарловачке.

У свом обраћању на крају литургије Епископ Герасим је поздравио и захвалио се Епископу далматинском Фотију на посети коју је учинио Свештеној Епископији горњокарловачкој, као и за начелствовање на Светој Евхаристији и доношењу благослова далматинских светиња. Епископ далматински Фотије је узвратио захвалност Епископу Герасиму, истакавши да се радује што је имао благослов да служи Свету Литургију у Мариндолу и том приликом тумачећи Јеванђељску причу о свадби царевог сина истакао да оставимо овоземаљске бриге и да се обучени у свадбено рухо добрих дела наших, одазовемо позиву Цара и Господа нашег како бисмо постали сапричасници Царства Небеског. Након Свете Литургије трпезу љубави поводом овог великог догађаја за Православне Србе у Мариндолу припремила су Саво и Анка Нешкових где су деца из Беле Крајине извела пригодан културно-уметнички програм.

Рођење Пресвете Богородице - Мала Госпојина • 21.09.2009 год.

На празник Рођења Пресвете Богородице, Епископ Герасим је служио Свету Архијерејску Литургију на Тирољу (Костајница) уз саслужење монаштва и свештенства епархије горњокарловачке. Након резања славског колача и освећења славског жита, Епископ Герасим се обратио верном народу пастирском беседом. Говорећи о овом великом празнику и важности заједничарења око Свете Чаше, епископ је нагласио и важност обнове и чувања храмова које саградише наши преци. На подручју Костајнице некад су била три храма од којих су два сачувана, што говори о високој верској свести и духовној потреби старих костајничанаца.

Освећење звона за храм Свете Петке у Главацима • 03.10.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим извршио је освећење звона за храм Свете Петке у Главацима. Планирано је да се освећење овог храма изврши на храмовну славу Свете Петке 27. октобра 2009 године.

Полупани прозори на храму Светог Николаја у Карловцу • 09.10.2009 год.

На дан када је Република Хрватска прослављала своју независност, Србима је по ко зна који пут у граду Карловцу поручено да нису пожељни тамо где вековима и генерацијама живе. „Непознати починиоци“, су по ко зна који пут извршили вандалски

атак на храм Светог Николаја у Карловцу разбијши прозор изнад јужних улазних врата. Док су се до сада углавном разбијали прозори који су окренути према улици, сада су они који очигледно мрзе све што је српско, ушли у црквено двориште и плански, организовано и смишљено извршили ово недело.

Храм који је за време ратних дешавања миниран и срушен, ни сада након обнове у времену у којем сматрајмо да живимо у једној демократској, цивилизованој и већинској римокатоличкој држави која би самим тим требала да негује и вреднује хришћанске вредности на које нас и Господ позива и призива, не престаје да буде мета напада оних који заслепљени мржњом и шовинизмом атакују на све што је везано за српски народ.

Разбијен аутомобил свештеника у Плашком • 09.10.2009 год.

У ноћи између 08. и 09. октобра 2009. год. када Република Хрватска празнује „Дан неовисности“ у дрвеном седишту горњокарловачких Епископа у Плашком, разбијен је аутомобил православног свештеника јереја Саше Умићевећа. Аутомобил је био паркиран у дворишту парохијанина који је хтео заштити возило свог свештеника, што није спречило оне који су на тај начин хтели показати да православни свештеници није добродошао у ово већински српско место. Није у питању криминално дело ситних крадљиваца, него смишљено застрашивање младог и тек постављеног свештеника на парохију плашчанску и застрашивања српског становништва у Плашком, знајући према оној јеванђељској, да ако ударе пастира и стадо ће се његово разбежати (Мт. 26,31).

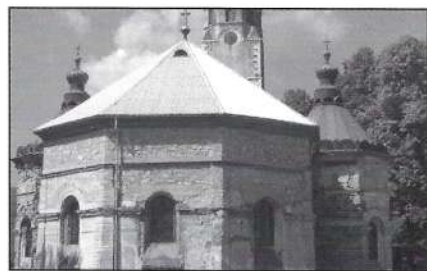
Не би се усудили на ово недело да није општинске власти која очигледно и са врло јасном намером иштити виновнике овог напада што показује и изјава прочелника Општине Плашки „господина“ Шушњића да је имао сазнања да ће се овај напад догодити а пошто су страдала и два возила која су се налазила у истом дворишту, горе поменути „господин“ је изјавио да та возила не би била нападнута да се ту није налазио аутомобил православног свештеника. Вероватно истом циљу служе и покушаји ометања наставе православне веронауке и

наговарања родитеља и деце да уместо православне, похађају католичку верску наставу. Будући да актуелна власт овакве случајеве не санкционише, са разлогом се питамо ко је њихов идеолог и који је њихов крајњи циљ?

Принуђени смо обратити се свим релевантним међународним институцијама и хитно затражити да подуму све како би се нашим верницима омогућило слободно изражавање најосновнијих људских права гарантованих свим међународним уговорима и законима. Пут Републике Хрватске ка европским интеграцијама требао би остати затворен све до оног тренутка док се уопштено не зауставе сви организовани напади на православне храмове и свештенике, застрашивања православних верника, смишљени казни прогони због наводно почињених злочина и сл. Уколико актуелна власт не може или не жели осигурати миран и толерантан суживот и сигурност свих грађана, тада би међународна заједница хитно требало да се позабави овим проблемима и подуме све како би се нашим верницима обезбедили најосновнији услови за живот.

Ови синхронизовани и организовани напади широм Епархије горњокарловачке, неће поколебати српски народ да остане и опстане на својим вековним огњиштима, али и да се свим правним средствима избори за свој живот и будућност своје деце.

Света Архијерејска Литургија у Плашком • 14.10.2009 год.

На празник Покрова Пресвете Богородице, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г.г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у Плашком уз саслужење свештенства и монаштва Епархија сремске и горњокарловачке. У својој беседи, Епископ Герасим је честитао празник окупљеним верницима а затим се осврнуо и на недавне немиле догађаје у Епархији и позвао на истрајност у сведочењу православне вере у овим тежаким тренуцима.

У поподневним часовима поводом крсне славе Вијећа српске националне мањине општине Крњак, Епископ Герасим је извршио обред резања славског колача и освећења славског жита.

Освећење храма Свете Петке у Главацима • 27.10.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Г.Г. Герасим на празник Преподобне мати Параскеве - Свете Петке извршио је освећење храма у Главацима посвећеног овој светитељки а затим и началствовао на Светој Архијерејској Литургији уз саслужење свештенства и монаштва Епархије горњокарловачке.

У својој беседи Епископ је заблагодарио Господу на овом великом догађају у духовном животу православних Срба овог краја и целе Епархије горњокарловачке и захвалио се свима онима који су помогли у изградњи и обнови ове светиње као и кумовима, начелнику општине Врховине г. Милораду Делићу и заменику начелника општине Врховине г. Мирославу Машићу. Након Свете Литургије и сечења славског колача, за верни народ припремљена је трпеза љубави.

Саопштење за јавност о сахрани Патријарха Г. Павла • 16.11.2009 год.

Његово Преосвештенство Епископ бачки Г. Иринеј, у име Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве, после ванредне седнице у недељу увече у Патријаршијском

двору саопштио је јавности неколико појединости у вези са опелом Блаженпочившег Патријарха Павла. Владика бачки Г. Иринеј је саопштио да се Свети Синод на седници позабави појединостима које су стриктно прописане у оваквим приликама.

Његово Високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије обављаће дужност мјестобљуститеља патријаршиског трона, а на ванредној седници Светог Синода именован је и одбор за сахрану који ће у понедељак одржати састанак са почетком у 10 часова. Сви детаљи везани са опелом и сахрану ће бити дефинисани на тој седници. У одбор улазе сви чланови Светог Синода, одређени Архијереји, викарни епископи, свештеници и петиција представника Државе - који ће бити именовани из кабинета председника Србије, ресорних министарстава вера, спољних и унутрашњих послова.

Патријарх Павле ће бити сахрањен у четвртак, 19. новембра, у манастиру Раковица, по личној жељи писмено израженој у тестаменту Блаженпочившег Патријарха који је прочитан на ванредној седници Светог Синода, а место опела, молитвеног испраћаја, биће Храм Светог Саве, а по потреби, можда и трг Светог Саве испред Храма. На крају, Владика Иринеј се захвалио медијима на пажњи која је посвећена овом догађају и замолио да одговорно извештавају о свему, али да информације траже и добијају од унапред одређених лица, а да се разна и незванична нагађања не узимају у обзир.

Митрополит црногорско-приморски Г. Амфилохије изјавио је да је Његова Светост Патријарх Павле сав свој живот посветио служби Богу и своме роду и себе уградио у живот наше цркве и нашег народа.

„Његово основно животни начело је било да смо ми као људи сарадници Божји, да смо призвани да чинимо сагласно своме знању онолико колико можемо, колико нам је Бог дао дарова и снаге“. „Господ га је призвао на трон светог Саве у време година немира, сукоба, грађанског рата. Мирне душе се може закључити да је Господ управо изабрао њега испуњеног дубоком вером, поверењем у Бога, чистотом, савести, љубављу и добротом“, рекао је Високопреосвећени Митрополит црногорско-приморски Амфилохије.

Епархија јорњокарловачка

Непова Преосвећеништво Епископ јорњокарловачки и.и. Тераси.и

47 000 Карловац; Славе Рашкај 14

☎ 00385 (0)47 642 ✉ eparhija@eparhija-gornjokarlovacka.hr ☎ 00385 (0)47 642 532

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Карловцу

Карловац; Мегобућеба 11

Јереј Славица Симаковић

☎ 00385 (0)47 411 506 ☎ 00385 (0)98 188 26 48
☎ 00385 (0)47 411 506 ✉ simakovic@gmail.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Цбору

Цбор; Миле Б. Чађе 46

Протојереј Радолав Анђелић

☎ 00385 (0)44 871 811 ☎ 00385 (0)98 563 613
☎ 00385 (0)44 871 811 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Пули

Фажана; Перој 19

Јереј Горан Петковић

☎ 00385 (0)52 520 654 ☎ 00385 (0)98 979 30 38
☎ 00385 (0)52 520 654 ✉ spco_pula@yahoo.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Карловцу

Карловац; Тина Ујебућа 5

Јереј Горан Славнић

☎ 00385 (0)47 417 018 ☎ 00385 (0)95 880 36 36
☎ 00385 (0)47 417 018 ✉ goranslavnic@gmail.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
на Ријеци

Ријека; Ивана Зајца 24/1

Протојереј-епископ Мило Косић

☎ 00385 (0)51 335 399 ☎ 00385 (0)91 514 82 50
☎ 00385 (0)51 324 160 ✉ spco-na-rijeci@ri.htnet.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Оулину

Оулин; Б. Франкојана 16

Јереј Милан Силић

☎ 00385 (0)47 532 475 ☎ 00385 (0)98 13 00 531
☎ 00385 (0)47 532 475 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Коларићу

Војнић; Коларић 67

Протојереј Мирослав Бадић

☎ 00385 (0)47 883 519 ☎ 00385 (0)590 62 02
☎ 00385 (0)47 883 519 ✉ crkvena.opcina.kolaric@ka.t-com.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
на Ријеци

Ријека; Ивана Зајца 24/1

Јереј Марко Ђурић

☎ 00385 (0)51 335 399 ☎ 00385 (0)98 520 711
☎ 00385 (0)51 324 160 ✉ spco-na-rijeci@ri.htnet.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Доњем Лајцу

Доњи Лајац; Маршала Тића 11

Јереј Предрај Панић

☎ 00385 (0)53 765 154 ☎ 00385 (0)99 596 25 69
☎ 00385 (0)53 765 154 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Тојуском

Тојуско; Прилаз Г. Драшковића 2а

Јереј Миле Ристић

☎ 00385 (0)44 733 329 ☎ 00385 (0)91 585 05 46
☎ 00385 (0)44 733 329 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у С. Моравицама

Моравице; Докмановићи 10

Протојереј-епископ Јеленко Стојановић

☎ 00385 (0)51 877 137 ☎ 00385 (0)98 801 051
☎ 00385 (0)51 877 137 ✉ spco-moravice@net.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Грачацу

- ђарохију оислужује -

Протојереј Златко Манашић

☎ 00385 (0)53 756 367 ☎ 00385 (0)91 56 56 954
☎ 00385 (0)53 756 367 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Глини

Глина; Хрвајска 20

Јереј Слободан Дракулић

☎ 00385 (0)44 880 615 ☎ 00385 (0)98 977 17 32
☎ 00385 (0)44 880 615 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Дрежници

Дрежница; Сјомендом 66

Протојереј Милош Орел

☎ 00385 (0)47 566 179 ☎ 00385 (0)98 98 33 538
☎ 00385 (0)47 566 351 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Плашком

- ђарохију оислужује -

Јереј Славан Никитић

☎ 00385 (0)53 771 285 ☎ 00385 (0)98 900 21 71
☎ 00385 (0)53 771 285 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Пећрињи

Пећриња; В. Назора 13

Јереј Славко Цараић

☎ 00385 (0)44 813 419 ☎ 00385 (0)91 560 92 79
☎ 00385 (0)44 813 419 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Кореници

Кореница; 9. тардијеске бригаде 26

Протојереј Златко Манашић

☎ 00385 (0)53 756 367 ☎ 00385 (0)91 56 56 954
☎ 00385 (0)53 756 367 ✉

Манасић Рођења Св. Јована
Крстићела у Гомирју

Гомирје; Рибњак 23

Милан Михаило (Вукчевић)

☎ 00385 (0)51 87 81 88 ☎ 00385 (0)91 78 14 314
☎ 00385 (0)51 87 81 88 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Косијајници

Косијајница; Д. Трешњак 5

Јереј Никола Малобадић

☎ 00385 (0)44 851 206 ☎ 00385 (0)95 806 18 38
☎ 00385 (0)44 851 206 ✉ nikolamalobadic@email.t-com.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Ошочи

Ошоча; Др. Фране Туђмана 5

Јереј Славан Никитић

☎ 00385 (0)53 771 285 ☎ 00385 (0)98 900 21 71
☎ 00385 (0)53 771 285 ✉

Манасић Бојородице Тројерушце
у Доњем Будачком

Тушиловић; Доњи Будачки 6

Јеромонах Наум (Милковић)

☎ 00385 (0)47 718 206 ☎ 00385 (0)99 744 00 29
☎ 00385 (0)47 718 206 ✉ naum.m89@gmail.com

РОЖДЕСТВО

ХРИСТОВО

